

MAGYAR L

* 4 lei

Taxa postală plătită în n
aprobării Dir. Gen. PTT

Ug. Damaszetter Róbert urnak

HUNGARIA

Budapest

Disztér 1-2

Primredactor și redactor responsabil:
dr Paál Árpád

VII. — 102 (1816) Oradea, 1938. mai. 8

Primcolaborator: **dr Gyáriás Elemér**

Petrescu-Comnen külügyminiszter nyilatkozott, hogy a genfi Népszövetség tanácsulése után azonnal megkezdődnek a román-magyar kiegyezési tárgyalások

A sinaiai értekezlet utóhangjai az olasz és a román sajtóban

Rómából jelentik: Az olasz sajtó nagy érdeklődéssel tárgyalja a sinaiai értekezleten hozott határozatokat, különösen azt, amelyik a Magyarországhoz való közeledést célozza. A Stefani-ügynökség hozza Petrescu-Comnen külügyminiszter nyilatkozatát, amely így hangzik:

— Magyarországgal a tárgyalások, amelyeknek kérdése a legalaposabb vizsgálat tárgya volt az értekezleten. Genfből való visszatérésem után Bucurestiben azonnal megkezdődnek.

A „Tribuna” szerint a tárgyalások Csehszlovákia ellenállása miatt majdnem eredmény-

telenül végződtek, ami a Duna-vidék békéjére nézve igen veszélyes helyzetet teremtett volna. A Stojadinovics által készített formula végül azonban mégis lehetővé tette a határozottabb állásfoglalást. Így került sor a hivatalos közlemény Magyarországra vonatkozó részének a megszövegezésére. Ez az állásfoglalás igazat ad az olasz diplomáciának, mely mindig súlyt helyezt a Duna-vidék megbékélésére.

A lap szerint a csehszlovák kérdésben Stojadinovics, aki határozottan vezető szerepet vitt az értekezleten, kijelentette, hogy a kisanant ebben a kérdésben nem vállalhat újabb kötelezettséget.

Az „Universul” a kisebbségjogi megegyezés lehető határvonalairól

Bucuresti. Saját tud. A „Universul” elsőoldali cikkben foglalkozik a kisanant konferencia hivatalos közleményével.

Ezuttal, — írja — az Anschluss folytán megváltozott nemzetközi helyzetben a sinaiai konferencia bizonyos tartózkodást mutatott, ami érthető is ezekben a pillanatokban, mikor annyi elhatározó esemény van folyamatban. A cikk azután rámutat a hivatalos közlemény Magyarországra vonatkozó részére, majd így folytatja:

— A kisanant, amely a tagállamok területi állapotának a megőrzését tüzte ki céljával, már létevel megjelöli a határokat, amelyek között a Magyarországgal való tárgyalások lefolyhatnak. Már az a tény, hogy a magyar kormány megkezdte az alkudozásokat ebben a keretben, örvendetes a béke barátai számára. A megemlékezési elhatározás pedig megnyilvánítása Magyarországra részéről a megbékélés

uralmához vezethet az összes dunai államok között és Magyarország jogegyenlőségének elismerése megadhatja szomszédunknak azt az elégtételt, hogy jogilag is megszűnik a különbség a kisanant-államok és Magyarország között, ha külön-külön történik is az meg. Komoly mértékben járulna hozzá egymáshoz való viszonyuk javulásához a megbékélés, amely ilyen módon létrejön. Megengedné a kisebbségek iránti bánásmód kérdésének megtárgyalását a kölcsönös megértés szellemében. Hogy azonban megváltoztassák a kisebbségvédelem alapját, s abból Magyarország és a kisanant államai közötti kétoldalu problémát csinálják, — ez a kísérlet alkalmas volna a tárgyalások meghúzására. Valóban, egy független állam nem fogadhatja el, hogy a másik állam őt felülvizsgálja és ellenőrizze. A legnagyobb engedmény, amit ebben a kérdésben tenni lehet: a genfi panaszjog.

Ujabb cseh-szudétanémet összetűzések

Prágából jelentik: Pénteken cseh fiatal emberek az országúton üldözöbe vettek egy német diákot. A diák a német otthonba menekült. Az otthon vezetőjét, aki a diák védelmére sietett, leütötték. A kivonult rendőrség a tünnetőket szétoszlatta, miután a német otthon vezetői kijelentették, hogy ha a rendőrség nem állja helyre a rendet, maguk védekeznek.

A német távirati iroda másik esetről számolt be Asch városban a lakosság Henlein

születésnapja alkalmából lelkes ünneplésben részesítette. Amikor a szudéta-német párt vezetői Henlein lakásáról a tornacsarnokba mentek, hogy ott fogadják az egybegyűlt németek üdvözlését, a rendőrség gumibottal és kivont karddal támadt rájuk. Csak a németek fegyverrel megakadályozták a szudéta-németek magatartásának köszönhető, hogy az incidens nem fajult súlyosabb összeütközéssé. A párt vezetősége tiltakozó táviratot intézett a cseh belügyminiszterhez.

A földművelés gondjai az ország költségvetésében

A szép tervek halálának nemcsak a magán-háztartásban, hanem az államvezetésben is általában a pénzhány szokott az oka lenni. Az ember tervez, légvárakat épít s a végén, miután elkészült az összeadással, kivonással, szorzással, kiderül, hogy a tervezetből nem lehet semmi, mert — nincs rá anyagi fedezet.

A miniszter is ember s ezért az ország legmagasabb méltóságában sem kerülnek el a csatlódások. Legalább is ezt mutatja Jonescu-Sisesti földművelésügyi miniszter hosszú nyilatkozata, melyet a földművelésügyi minisztérium terveiről, szükségleteiről és rendelkezésére álló anyagi eszközöiről a nyilvánosság tájékoztatására a sajtónak tett. A jelenlegi földművelésügyi minisztert mindenki úgy ismeri, mint kétségbenvonhatatlan szakférfiút, aki nem pusztán bürokratikus ténykedésnek vagy politikai kapaszkodásnak tekinti a miniszteri hivatalt, hanem szinte életeleme a földművelés ügyével való foglalkozás. Az a tárca, amelyet Jonescu-Sisesti betölt, Romániában különlegesen megkívánja ezt a termelő munkára beállított lelkeséget, mert hisz a mezőgazda-államban a földművelésügyi minisztériumnak kellene lennie az egyik legfontosabb államhivatalnak. Románia pedig mezőgazda-állam, hisz lakosságának 81 százaléka földművelésből és a hozzátartozó termelési ágakból él, a földművelési minisztérium tehát ebben az országban a lakosság 81 százalékának legfőbb életérdekeit képviseli.

Jonescu-Sisesti tisztában van mindazzal, amire a statisztika tanít és nyilatkozatán megállapítja, hogy át is érzi a teendők jelentőségét és fontosságát. Ezért figyelemreméltó az a mód, ahogyan nyilatkozatában őszintén és kérés nélkül bevallja, hogy költségvetési fedezet hiányában nem tud gondoskodni a földművelésügyi minisztérium minden szükségletéről. 1930 óta ugyanis az egyes kormányok állandóan csökkentették a földművelési tárca költségvetését, amely 1929-ben még felülmulta az egymilliárd leit. Ettől kezdve azonban itt is, ott is lecsiptek néhány milliót a minisztérium költségvetéséből, amely rövidesen 500 millióra szállott alá.

A mai földművelési miniszter hivatalbalépésekor 580.485.000 leies költségvetést talált, amiből a személyzeti kiadások 327.316.400 leire rúgtak s így a dologi kiadásokra csupán 253.168.600 lei maradt. A miniszter jogosan mondja a költségvetés ilyenformán való összeállítását egészségtelennek és célszerűtlennek. A földművelésügyi minisztériumnál ugyanis legelsősorban nem messzeágazó tisztviselői karral, nem vadul burjánzó bürokráciával, hanem az ország termelésének fokozásához szükséges tudományos és technikai felkészültségre és segítségre van szükség.

Igy gondolkozott a földművelésügyi miniszter, midőn a költségvetési tervezetet összeállította. A tervezet szerint ugyanis a földművelési tárca költségvetésének végösszege visszaemelkedett volna 973.800.000 leire, amiből a miniszter 564 milliót szánt volna dologi kiadásokra. Ebből a szép összegből jutott volna a mezőgazdasági termelés tökéletesítésére, az állatállomány javítására, az állattenyésztés segítésére és nem utolsó sorban erdősfertőtisztogatásra is. A minisztérium legfőbb gazdasági bi-

zottsága még ezt a tervezetet sem tartotta kielégítőnek. Olyan megjegyzéssel utalta át tehát a kormányhoz, a földművelési miniszter költségvetési tervezetét, hogy az a lényeges emelések és észszerűbb költségmegosztások ellenére sem fedezi a romániai földművelés minden szükségletét.

A természetes az lett volna, hogy ezek után a kormány vagy emelje a földművelésiügyi minisztérium költségvetését vagy a legrosszabb esetben azt a végösszeget hagyja jóvá, melyet — mint a legszükségesebb kiadások fedezetét — Jonescu-Sisesti mulhatlanul szükségesnek tartotta. Azonban a tavalyi költségvetési összeget ezúttal csak 199.515.000 lei pótlékolással lehetett emelni s a miniszter által tervezett 973 millió leyt csak 780 millió a földművelésiügyi tárca kiadási összege. A helyzet tehát a költségvetés jóváhagyása után úgy alakult, hogy a miniszter a tervezett 564 millió helyett csupán 369 milliót fordíthat a dologi kiadásokra, míg a költségvetés nagyobbik fele, azaz 411 millió a hivatalnoki kar javadalmazására szolgál. Így az a szembevethető különbség, ami eddig a dologi és személyzeti kiadások között a mezőgazdasági termelés kárára mutatkozott, ebben a költségvetési évben is csak lényegtelenül csökkent.

Hogy ez a gyakorlatban mit jelent, azt is megmagyarázza Jonescu-Sisesti. Jelenti első sorban azt, hogy a mezőgazdasági termelés mennyiségi és minőségi feljavítására nem történhetnek meg azok az erőteljes intézkedések, melyeket a tudományos felkészültségű szakminiszter kívánatosnak tartott volna. Már pedig a háborúra való felkészüléssel egy vonalban nemcsak a fegyverkezés, hanem a minőségi és mennyiségi többtermelés terén is hatalmas erővel folyik a verseny a nemzetek arénájában. Nem elég — mondja a miniszter — ha a katonakezében kifogástalan fegyver roppog, nem elég ha a legtökéletesebb álcot viseli a mérges gázok ellen, nem elégséges a mintaszéri tüzérségi felkészültség és a féltelmes légi haderő, ha az élelmezés kérdése vesztélyben forog. A magasszínvonalra emelt gazdálkodás ugyanis éppen a mai idők fegyverkezési versenyében kettős jelentőséggel bír államvédelmi szempontból. Az első az, hogy a jó minőségű mezőgazdasági termék külföldi exportjából nemes valuta folyik be, amelyért lehet fegyvert, muníciót venni. Más oldalról pedig a termésfelesleget lehet a háborus eszten-

dők hét szükségeszendejére tartalékolni.

A földművelési minisztérium költségvetésének kérdése tehát itt kapcsolódik bele az államvédelem érdekkörébe. Jonescu-Sisesti, mint jó hazafi valószínűleg erre is gondol, amikor az új költségvetés dologi kiadásából a legnagyobb tételt: 26 millió 600 ezer leit a mezőgazdálkodás céljaira juttatja. Ezzel szemben elhanyagoltnak mondható a szőlészet és borkészítés, amelynek céljaira mindössze 1.900.000 lei, tehát a költségvetés kiadásainak legkisebb tétele jut. Pedig a két évvel ezelőtti megszavazott szőlővédelmi törvény különleges terheket is ró az államra a kiirtásra rendelt direkttermék értékének kártalanítása által. Hol maradnak még a kísérleti célokra, szőlő- és borkészítés megszervezésére, a romániai gyümölcs és bor külföldi propagálására szükséges összegek? Pedig a romániai gyümölcs, szőlő és bor minősége évről-évre javul és egy kis propagandával jelentékeny eredményt lehetne elérni az export terén. De még a vadászati igazgatásnak is több (2.200.000 lei) jut, mint a szőlővédelem céljaira. Vigasztaló, hogy legalább a tudományos kutatás céljaira jutnak legalább nagyobb összegek. Így a szérum- és oltóanyagintézet 7.200.000 leit, az állategészségügyi intézet 5 millió leit, az erdészeti kutató intézet pedig 9.800.000 leit kap. Meglepően kevésnek találjuk az állattenyésztés céljaira

felvett 8.300.000 leit és azt hisszük, hogy nagyobb segítséggel a nagyszerű természeti adottságokkal bővelkedő Románia az állattenyésztő országok legelsősorában küzdhetné fel magát.

Megértjük tehát a miniszternek azt a megállapítását, hogy ezekkel a mérsékelt összegekkel a jelenlegi helyzeten sokat javítani nem lehet, legfeljebb csak az eddigi állapotok tarthatók fenn. Az időszaki követelmények serpenyője messze leghúzza a jelenlegi költségvetés keretében nyújtott fejlődési lehetőségeket és a gyakorlati munka még mindig nem tud egyensúlyba jutni az irodamunkával. Jonescu-Sisesti nyilatkozata magyarázni akarja annak a többször hangoztatott megállapításnak az okait, hogy „az ország mezőgazdaságának átszervezése papirossal, tollal és tintával hivatali szobákban folyik le, nem pedig gyakorlati eszközökkel a munka mezején történik.” Hogy ez a magyarázat kielégíti-e a csupán tényhelyzetekkel számoló egyszerű falusi gazdát, vagy sem, az más lapra tartozik. A földművelési minisztérium mindenestre nagyon rokonszenves magatartás, hogy elméleti terveivel buzgón igyekszik a gazda boldogítására sietni s ha ezeknek a megvalósítása rajta kívül álló okokból még egyelőre nem sikerül, legalább nyitlan föltárja, hogy más viszonyok közt mit lehetett volna tenni. (A.)

A pireneusi harcvonalon a köztársaságiak átmenekültek francia területre

Gyermekek „pólyás hadosztálya” a leridai hadszíntéren

Salamancából jelentik: A spanyol nemzeti csapatok hadműveleteit a terület és földközi-tengeri arcvonalon az állandó felhőszakadások és az esőzés nagymértékben akadályozza. A nemzetiek ennek ellenére három szakaszon kigazították állásaikat. Aranda tábornok csapatai több ízben visszaverték a köztársaságiak támadását. A nemzetiek az ellentámadás során

sok ellenséges lövészárkvonalat foglaltak el. A pireneusi harctéren a bekerített köztársasági katonák látva, hogy helyzetük menthetetlen, francia területre menekültek.

A leridai harctéren megérkezett az úgynevezett „pólyás hadosztály”. Azért nevezik így, mert a Barcelonában behívott legfiatalabb tízennyolcéven aluli korosztályból áll.

Platinanyolcas

Írta: Dávid Tibor

A narancssárga tapétás ékszerkirakat messziről csendesen lobogó sápadt tüzstengernek látszott. A nikkelállvány vastag üveglapjainak cikázó fényere, akár egy bolondosan repdesző zöld szikra, átvillant az aranytárgyak rózsaszínű ragyogásán. Minden járókeelő megállt a kirakat előtt. Nézték a kínos rendben elhelyezett karpereceket, gyűrűket, órákat és díszlámpákat. Az ékszer minisztériuma egyik arca babonás üszletelet, másikra sóvárgó dühöt, harmadikra fojtott nevetést, ismét másikra elszánt haragot varázsolt. Közömbösen senki sem mehetett el előtte.

Irma figyelmét egy merész szerkesztésű fülbevaló vonta magára. Kék bársonnyal bélelt fekete dobozkában feküdt, körülötte értékes aranyláncok sárgultak az irigységtől. Huszonegy milliméter hosszú, elnyújtott platinanyolcas volt ez a függő, hét milliméternyi felső hajlata hajszálvékony kapocs, tízennégy milliméternyi alsó szelete a nyolcas talpág fokozatosan vastagodó sima elipszis. Az elipszis közepén észrenehetetlen platinaszálon soha nem látott halványpiros igazgyöngy csillogott. A dobozkához támasztott téglalakú kaucsukablácskán pedig egy fekete tussal kirajzolt hatalmas számjegy kérkedett: 20 ezer lei.

Megremegett Irma szíve. Kétszer, háromszor elalvasta, hiába, a szám nem változott. Ismeretlen erő ragadta magával a következő pillanatban. Rement az üzletbe. Csak érdeklődni. Udvariasan, de bizonyos rejtett szemtelenséggel hozták szíves tudomására, hogy:

„Ó, a platinanyolcas árából sehogyan sem

engedhetünk, a 20.000 lei is egyösszegben fizetendő, méltóságos művésznek.”

Bosszúsan távozott az ékszerkirakattól. Különösen azon mérgeződött, hogy méltóságos művésznek, így és nem másképp szólították, mintha bizony csak egy méltóságos művésznek tetszhetné az ilyen finomművű alkotmány. Ah, gúnyból hívták méltóságos művésznek, gúnyból! „De azért a függőt akarom”, mondta ki hangosan. S még aznap este a férjének is elmondta égő kívánságát. Ellenkezésre számított; tévedett. Péter, a férje meglepetés nélkül fogadta a hírt, a horsos összeget is. Valami ílyestét felelt rá: „Én is gondolkodtam már rajta, hogyan lephetnélek meg vele.” Irmanak jólesett ez az önfeláldozó szeretet. Valahogyan abban a pillanatban elvesztette mágnesez ragyogását a platinanyolcas, mihelyt a férjével nem kellett szembezállnia miatta, nem kellett harcolnia érte. Am, ilyen könnyen és hirtelen mégsem tudott lemondani róla.

Sokat tanakodtak, míg végül abban állapodtak meg, hogy a havi fizetésükből rakosgatják össze a szükséges pénzt.

Attól fogva, hogyan-hogyan, minden újságban ékszerablásról olvasott Irma. Csikágóban fényes nappal foszlották ki az 52. utca leggazdagabb ékszerüzletét, Párizsban egy úri gavallért tartóztattak le valamilyen nagybálon éppen abban a pillanatban, mikor Mme. Martine nyakláncáról Európa legértékesebb amulettjét akarta lecsatolni, Berlinben megmérgezték Dorothea Müllert, az operaház ünnepelt szopránját s az összes kincseit elrabolták. Vér és bán kísérte az arany, a platina és a gyémánt útját szerte a világon.

Irma megboradt valamitől.

Férje a negyedik ezret számolta akkor-

nap a kezébe, mikor Dorothea Müller meggyilkolásáról olvasott. Ugyanakkor délután kukkantott be a ruhásszekrényébe, hogy Péter tavaszi öltönyét tisztítóba küldje s az egyéb asztalomunkákat is elvégezze. S miközben a ruhát vigyázva csomagoltatta, egyszer csak megvárandította a vállát. Majd ide nevetés bugygyant ki az ajkán. Gondolt valamit, valami szépet, valami nagyot.

Az utolsó ezret olvasta le Péter: „Végre Irmuskám, megveheted a platinanyolcasot.” Irma nagyon boldog volt, alig tudta eddig is látkat alatti tartani a tüköt, majd kiugrott a bőréből: „Már megvettem! Itt van! Jöjj csak!”

Ezzel a belső szobába vezette Pétert. Kinyitotta a ruhásszekrény ajtaját. A polcokon frissen vasalt-mosott fehérneműek, kék szalaggal átkötött zsebkendők, ingek, törölközők, asztalterítők tornyosultak és egy újdonszerű világosszínű férfi-felöltő lógott a ruhatarlón. Irma kitárta mind a két karját, boldog fény sugaruhant át az arcán: „Ez a platinanyolcas Péter, ez a sok szép fehérnemű!”

A férj alig jutott szóhoz, később is csak ennyit mondott: „Drága kis feleségem”. Nagy-sókára megkérdezte: „Miért mondtál le róla?” Irma kedvesen ingatta a fejét: „Azért, mert az egyszerű arany csigafüggő illik legjobban, mert méltóságos művésznek szólítottak, mert megmérgezték Dorothea Müllert, mert nagyon kellett már az új zsebkendők és mert... mert szeretlek Péter...”

Másnap együtt sétáltak az ékszerkirakat előtt. A platinanyolcas már hiányzott, ki tudja, melyik művész fölcimpáján ekeskedett. Irmanak azonban annyira sem fájt, mint mikor ökörnnyál csavarodik az ember homlokára...

Az angol és francia követek barátságos közbelépése a prágai külügyminiszteriumban a nemzetiségi kérdés megoldása érdekében

A csehszlovák kormány esetleg messzibb megy a jogok adásában. — Az angol közvélemény tovább sürgeti a háború nélküli elintézt

Prágából jelentik: Anglia és Franciaország prágai követei a szombati nap folyamán megjelentek a prágai külügyminiszteriumban, hogy a legutóbbi londoni angol-francia tárgyalások alkalmával elhatározott lépést megtegyék. Krofta külügyminiszter csak szombaton érkezett vissza Szinaiából és távolléte miatt halasztották szombatra a közös lépést, mely barátságos jellegű. Cseh körökben a legnagyobb jóindulat mutatkozik és átérzik azt a nagy nemzetközi felelősséget, amely ezekben az órákban Csehszlovákiára hárul. Kijelentik, hogy a béke érdekében hajlandók minden áldozatra. Nincs kizárva, hogy a csehszlovák kormány még messzebb megy az engedmények terén, mint amilyenre a közvélemény számít, ha Berlin biztosítékot nyújt, hogy az ezen az alapon meghozott keretet nem lépik túl.

NAPONKINT EGY LEVÉL A „TIMES”-BAN.

Londonból jelentik: A „Times” a cseh kérdéssel naponként nyílt levelet közöl politikusoktól és gazdasági vezető emberektől. Eddig mind a háborús megoldás ellen nyilatkoztak. Legújabbban a liberális párt egyik ve-

zető képviselője tiltakozik az ellen, hogy Anglia harcoljon Csehszlovákia függetlenségéért. Meg kell értetni — ugymond — az egész világgal, de főként Franciaországgal, hogy ha a csehek védelmében indít háborút, egyedül fog maradni. Ezt meg kell értetni Csehszlovákiával is, nehogy ábrándokba ringassa magát.

A VARSÓI CSEH KÖVET A LENGYEL KÜLÜGYMINISZTERNÉL.

Varsóból jelentik: Politikai és diplomáciai köröket élénken foglalkoztatja az a hír, hogy Csehszlovákia és Lengyelország között tárgyalások indultak. E hír elterjesztésére az adott alkalmat, hogy a cseh követ kihallgatáson jelent meg Beck külügyminiszternél. Ezzel szemben mindössze az történt, hogy a cseh követ átadta az ismeretes lengyel demarsra adott cseh választ a külügyminiszternek. Illetékes helyen rámutatnak arra, hogy válaszában Prága elismeri, hogy Csehszlovákiából irányították a középeurópai bolsevista propagandát. Megállapítják azt is, hogy Prága számos alkalommal tett ígéretet, de a gyakorlatban mindig eltért az állásfoglalástól.

Egy csehbarát svájci lap az elhibázott nemzetiségi politikáról Benes lesújtó kijelentése az akadékoskodók ellen

Pozsonyból jelentik: A „Neue Züricher Zeitung”, amely az osztrák lapok nemzeti szocialista uniformizálása óta Pozsonyban nagy elterjedtségű és utcai klárusításban is kapható, egyik legutóbbi számában „A szudétánemetek autonómia-követelése” cím alatt, A. A. tollából, Prágából keltezetten nagyobb cikket közöl. A cikk a prágai hangulat ismeretése után kijelenti, hogy a csehszlovák kormány az emberi lehetőség határáig elmegy, hogy elkerülje a nézeteltérést Németországgal. Ezek a határok már most megvonhatók:

A kulturautonómiát megadják. Ezen túl nem mennek Prágában, mert különben számítaniok kellene a többségi nép egyértelmű „nem”-ével.

Massaryk, a pacifista és filozófus, sem félt a harcokról, — írja a cikkíró — s azt vallotta, hogy az a nép, amely nem tud küzdeni a szabadságért, nem is érdemli meg a szabadságot. A lanai bölcse (Massaryk) szelleme ma is él. De olyan toronymagasságban állott a politikai harc kicsinyességei fölött, hogy nem volt lehetséges az államot maradéktalanul megtölteni eszméivel. Nem volt lehetséges minden csendőrbé, altisztbé, postahivatalnokba, adófelügyelőbe a csodálatos emberiség szellemét behelteni. Sok miniszter sem értette meg tanításait. És éppen ezekből a kis okokból szá-

maztak azok a nagy következmények, amik ma fenyegetően jelentkeznek.

— Massaryk igazi fiait beismerik, hogy a németekkel sok joggalanság történt. Ez a joggalanság különösen a mindennapi élet kis dolgai körül keresendő. Alkotmányszerűen megvannak a németeknek a jogaik, de voltak hi-

Interpellációk a csehszlovákiai magyarság érdekében

Prágából jelentik: A csehszlovákiai Magyar Párt egyik szenátora, Szilassy Béla interpellációt nyújtott be a magyar színek használatára tárgyában. Az interpelláció szövege, hogy Prága 1919-ben helytelenül értelmezett nacionalizmusból rendeletet adott ki, melyben eltiltotta a magyar nemzeti színű zászló, jelvé-

nyek és szalagok viselését. Ma, amikor a cseh kormány azt hangoztatja, hogy a Csehszlovákiaiban élő nemzetek között békés együttműködést akar teremteni és hogy az egyenlőség elve alapján áll, nem lehet tovább fenntartani azt a rendelkezést, mely megtiltja a magyar nemzeti színek használatát.

Szilassy egy másik interpellációjában szövege, hogy a Pozsonyban működő rádió magyarnyelvű közleményeiben még azokat a városneveket is, amelyeknek hivatalos magyar nevük van, cseh nyelven mondják be és még tévedésből sem nevezik meg magyarul. Pedig a pozsonyi rádióknak kötelessége lenne a magyar neveket használni még akkor is, ha a városnak nincs hivatalos magyar elnevezése. A jelenlegi állapot nem felel meg a Csehszlovákia különböző nemzetiségei békés együttélése szellemének.

Togal
Fájdalmak? Megszabadul tőlük Togal útján rheumás és köszvényes bántalmaknál, hűléses betegségeknel, gripánál, ideg- és főfájásnál.
Fontos: jól elviselhető - mindig hatásos! 42, 14 és 3 tablettás csomagolásban.

Még 2 napig lehet jelentkezni az **Eucharisztikus Világkongresszusra**
Május 10 után a jelentkezéseket véglegesen lezárjuk.

Hétnapos Tavaszi Gyógykura BAILE Episcopesti.

Oradea mellett

Viktória Hotelben . . . . . 875 Lei
Transsylvania Hotelben . . . . . 1085 „
Dacia Hotelben . . . . . 1225 „

A hétnapos kurában bentfoglaltatik napi háromszori étlap szerinti étkezés, lakás, gyógy- vagy hullám-fürdő. — Ha reumában szenved, vegye most igénybe a hétnapos kurát, a fenti olcsó árakat május 15-től június 15-ig garantáljuk.

vatalnokok, akik nem tudtak kivetkőzni rendőrelkükből és ott akadékoskodtak, ahol az csak öncél volt, minden létjogosultság nélkül. Ha jött egy levél Prágába német címmel, nem kézbesítették. Egy aüssigi német anya, ha feljött Prágába a fiát meglátogatni és németül kérdezett valamit a rendőrtől, csak vállvonogatást kapott, de nem választ. Prága volt polgármestere. Baxa, kicsinyes németellenes politikát vezetett be a városi igazgatásba és sokáig tartott, amíg ezek a dolgok eljutottak Lanáig.

Az ősz elnök igyekezett maga beleszólni ebbe a kérdésbe. Hasonló szellemben dolgozott Benes is.

Amikor ismertették előtte a dolgokat — így beszélt el a svájci újságírónak az elnök egyik barátja — Benes így kiáltott fel:

— Ennek az idiótizmusnak meg kell szünie! Azt hittem, én külügyminiszter vagyok és a külügyekkel kell foglalkoznom! Lehetnek mindenütt az én szemeim? Okosabbnak tartottam a belügyminisztériumbeli kollégáimat.

De a belügyminisztérium — írja tovább a svájci lap, — kikérte magának a külügyminisztérium beavatkozását, a törvénykönyvben lapozni kezdte s a belügyminiszter, a polgármester, a csendőrök továbbra is azt csinálták, amit akartak. Belevitték az államot abba a helyzetbe, amelyben ma van.

Páca

Buziás gyógyfürdő (Román Nauheim)

Természetes, pártlan szénsavas, radioaktiv sós, vasas forrászavakkal. Biztos gyógyhatás Szív és vérkeringési zavaroknál, szervi elhízásos érlemezésedés, vesebaj, vérértékesítés, izomszűz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén. Női betegség a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezők nyomán felépült idegbajok (Tabes) eseteiben a legjobb eredménnyel. Ivókurák szakorvosi kezelés. Kitűnő konyha. Elsőrangú szállodák. Diétás penziók mérsékelt árakkal. Modern napfényes szabad uszoda. A CFR vonalain utazási kedvezmény. — Állandó katonazene. Pausálárak az „Európa” utazási irodák útján. Fürdőidény május 15-től október 1-ig. Prospektust, felvilágosítást szívesen küld: Muschong Buziási Gyógyfürdő R. T. FÜRDŐIGAZGATÓSÁG, BUZIÁS, BANAT.

Mi van a zárt ajtók mögött?

Igy tessék elképzelni a Kísantant-konferenciát — és általában az ehhez hasonló értekezleteket is: Három ember tanácskozik zárt ajtók mögött, sőt zárt épületrészben, mert a folyosót is testőrök tartják megszállva, amelyből a tanácskozás céljait szolgáló szállodai lakosztály nyílik s a parkrészen is örök cirkálnak, ahová a tiltkos megbeszéléseket magába záró négy fal ablakai néznek. Három ember tanácskozik és egészen pontosan csak ők hárman és kívülük mind a három országban csak néhány ember tudja, hogy miről. S a titokzatos négy fal közelében a fényes szálloda előcsarnokában, folyosóján, szobáiban s odébb a kasznóban, a másik és harmadik szállodában meg a nagy- és kisvendéglők és cukrászdák asztalai mellett a diplomaták és hírszolgálati tényezők ideges, zsúfolt, különös világa zibong s látványos csak cseveg és szórakozik, de aljában véve nehéz és országokra kiható felelősségű munkát végez. Mindenki tudni akarja, miről és hogyan folyik a tanácskozás és ki-ki a maga módja szerint igyekszik értekesíteni a hallgatókat.

Tényleg: mintha csak azért jöttek volna ide ezek az emberek, hogy a Hotel Palace előcsarnokának foteleibe süssendve élvezzék a Prahova völgyére nyíló pompás kilátást, hogy jorrog tea vagy kis, értelem-doppingoló italok mellett semmiségekről beszélgessenek s aztán dris lakomákon feledkezzenek bele az élet alantas örömeibe... Valójában azonban mindenki csupa szem és csupa fül és csupa óvatos beszédre való beidegződés. Ahogy elmézi az ember az óriási, ragyogó csarnok szőnyegein jövő-menő, itt-ott tereferelő csoportokba álló, vagy kényelmes sarkokba huzódó jellegzetes alakokat, egyszerre fél Európa képviselőinek típusai rajzolódnak le előtte. Germán, szláv és latin nyelvek keverednek babiloni egyvelegbe, amelyen néha keresztül tör a magyar beszéd.

Vannak pillanatok, mikor a szláv nyelv túlsúlyát érzi az ember: a nagyszámmal megjelent cseh és jugoszláv diplomaták és újságírók miatt, akik felé különös érdeklődés irányul. Tőlük várja mindenki az ugynevezett kiszivárgott értesüléseket.

— Lehet már tudni valamit? — faggatják őket külképviseleti és sajtótényezők.

De ők vállat vonnak. Semmit se lehet tudni.

Az embernek olykor az a benyomása, hogy teljességgel hiábavaló ennek a sok embernek az összesereglése. Három ember tanácskozik zárt ajtók mögött és mikor kijönnek, senkinek se szólanak arról, hogy mit beszéltek... És a világsajtóban mégis már az értekezletek első ülésai után terjedelmes beszámolók szoktak megjelenni a megbeszélés alatt álló kérdésekről s a tárgyalások lefolyásáról. Honnan tudják?... Sok esetben könnyű megállapítani, hogy valami kimondottan szakmai kérdésben felvilágosítást kér diplomáciai vagy szakértői segédletétől. Veverka vagy a megkérdezett szakértő bármilyen óvatos és zárkózott legyen is, csak talál valakit környezetében, talán egy követségi tanácsost, vagy sajtótitkást, akivel bizalmasan közöl valamit a hallottak-

ból. A bizalommal megtisztelt férfi lehet hű ember, aki szívesen játsza a jólétesüllet, de lehet egyszerűen kutyogó, akiben nem áll a szó, vagy akiből legalábbis könnyen kifacsarható a nem éppen kétpeccéses titok. Az illet szívesen környékezik az újságírók. Elkaptak tőle egy félmondattal s összeegyeztetik egy másik félmondattal, amit — mondjuk — a brazilai követőtől hallottak, aki viszont talán egy olasz követségi tanácsos közvetítésével jutott a jelentős értesülés töredékéhez, amelyet félórával azelőtt egy szerb konzul kottyintott el az egyik nagy angol világglap romániai tudósítója előtt, mikor az egy cigarettát különlegességgel kínálta meg őt, amelyet bulgár kollégájától kapott jó osztrák — ma már német — szivar ellenében.

S ha egyetlen mondatnyi tény ablakot nyit a nagy titokzatosságba, akkor ezen át pillanatok alatt óriási távlatokat tekintenek be a nemzetközi kérdések kapcsolódásait ragyogóan ismerő, gyakorlott szemek.

Es elkészülnek a hasábos tudósítások arról, hogy milyen hangnemben, milyen várható eredményekkel folynak a tanácskozások a zárt ajtók mögött.

Jávör Béla.

Felvétel a romániai premontrei kanonokrendbe

A Szent István első vértanúról elnevezett Oradea-hegyfoki premontrei prépostság felvett hirdető olyanok számára, akik 17-ik életévüket betöltötték és hivatást éreznek magukban a szerzetesi életre és a lelkipásztorkodásra. A kérvényt az alábbi címre a következő okmányokkal felszerelve küldjék el:

1. Keresztlevél, 2. Bértáji bizonyítvány, 3. Baccalaureatusi bizonyítvány, 4. Román állampolgársági bizonyítvány, 5. Bizonylat arról, hogy a premitár kötelezettségének, vagy általában a katonai kötelezettségnek eleget tett, 6. Orvosi bizonyítvány, 7. Erkölcsei bizonyítvány a hittanártól és a helybeli plébánostól, 8. Szülői beleegyezés, amennyiben kiskorú annak a kijelentésével, hogy a szülők nem szorúlnak rá a fiu anyagi támogatására.

Csak az jelentkezők, akik hivatást érez magában arra, hogy a szerzetesi életnek komoly fejelemében igyekezzenek első sorban létszentséget és örök üdvösséget munkálni, akinek kedve van az Oltárszentség, a Szent Szív és a Szent Óra tiszteletével és a liturgikus életnek a mélységével a lelkipásztorkodásban résztvenni; akik hajlamuknál és tehetségüknél fogva hivatást éreznek valamely tudomány, vagy művészet alapsabb művelésére; amely a szerzetesi hivatásnak zavartalan lelki életében alapot és támaszt nyer.

Jelentkezzék az, akinek áldozatkész lelke van ahhoz, hogy egy rend erkölcsi újjászületésének a munkájában részt vegyen, amely már 800 év óta alapítójának, Szent Norbert szellemének örököse.

Oradea, 1938. április 9.

Szilágyi M. Dózsa,
priorus regent a Prepozitúrul Ordinulul
premonstratenc.

A fentjelzett premontrei Prépostság kormányzó perjele.

Florescu Vasile ezredes-megyeifőnök a munkások közt

Oradea. Saját tud. Pénteken este 8 órára zsufozásig megtelt a Vlahuta-utcai munkásokon nagyterme és a környező folyosók. Több mint 1500 ember gyűlt össze, hogy meghallgassa Vasile Florescu ezredes-megyeifőnök beszédét, aki első alkalommal látogatta meg a munkásokat. Fél 9 után néhány perccel Chis Petru, a Román Nemzeti Munkásszövetség oradeai tagozatának elnöke ismertette a megyefőnök látogatásának célját. Kifejtette, hogy a május elsejei ünnepségek után a megyefőnök magához kéréte és a munkásság általános helyzetéről érdeklődött. — Chis Petru a munkások sérelmeit és kérésait a következő hat pontban foglalta össze: 1. Törvényes minimum fizetés megállapítása. 2. Öregségi nyugdíj (eddig csak balcsét esetén kaptak a munkások valamelyes segélyt). 3. A pihenő szabadság és annak tiszteletben tartása. 4. Kötelezni kell az összes munkásokat, hogy az egész ország területén egy munkásszervezetbe tömörüljenek. 5. A nyolcórás munkahap tiszteletben tartása és a munkások szabadidejében továbbképző és kulturális előadások tartása. 6. A munkásokat szentül csak az elhelyező hivatalok útján vehesse fel a munkaadó. Chis Petru beszédét magyar nyelven is elismertelték s azt a megjelentek lelkesen megtapsolták.

Kilenc óra után néhány perccel érkezett meg Vasile Florescu ezredes, Chirila Augustin alispán kíséretében és a közönség lelkes éljenzése között léptek a terebe. A munkások vegyeskara a királyhimnuszot énekelte el, majd Chis Petru emelkedett szólásra. Üdvözölte a prefektust s a munkásság teljes bizalmáról biztosította a jelenlegi kormányzatot és annak képviselőit. Vasile Florescu ezredes-prefektus megköszönte a szíves fogadtatást és megígérte, hogy a munkásság jogos követeléseinek legelőször támogatja lesz. A prefektus szavait nagy taps és éljenzés követte. Új korszakot élünk — folytatta a prefektus beszédét — amikor előszörban ösztönögre és hitre van szükség. Ha él ez a hit, egy kitűnő munka és a végső cél is sikerülni fog.

Chis Petru megköszönte a megyefőnök érdeklődését és őszinte jóindulatát és kijelentette, hogy a munkásság nagy reményeket fűz a jelenlegi kormányzathoz, mert az eddigi politikai rendszerek vezetői csak kinevették a munkásságot. Az énekkar újabb román dalt adott elő s ezzel befejeződött az ünnepség.

Florescu Vasile ezredes-megyeifőnök megtekintette a román nemzeti munkásokon különböző helyiségeit s a legteljesebb elismerését fejezte ki. Ezután a prefektus a munkásság vezetőivel az irodahelyiségbe vonult vissza, ahol mintegy órán keresztül a munkásoktól jelenlegi helyzetének megjavítását vitatták meg. A prefektus különösen nagy súlyt helyezett arra, hogy a falvakban román munkásokat (cipész, szabó, szűcs, stb.) helyezzenek el, akiket műhelyeik felállításában a megyefőnökség is támogatna. Végül Vasile Florescu ezredes-prefektus kijelentette, hogy május 11-én a fővárosba utazik és ott a miniszteriumban is szótveszi a munkásoktól problémáit és igyekszik minél előbb kedvező megoldást találni.

A világ egyik legnagyobb Szűz Mária szobra készül Lyonban. A szobor 33 méter magas és márványtömege 450 tonna súlyu. Képünk a szép szobor modelljét az alkotó művészek műtermében, munka közben ábrázolja.

IDŐK SODRÁBAN

A zsidókérdés rendezése Magyarországon

Irta: Rády Elemér

Itt, az „Idők sodrában” című rovatban hét-nyolc-hétre beszámoltam a népek életében végemenő változásokról, emberekről, sorsokról s mindenkor egy szempont vezetett: megéreztetni az új idők új szellemének előretörését, bemutatni egy korhadozó rendszer helyére épülő új világ lassu, de határozott fejlődését. Ugyanez a cél vezet most is, amikor a magyarországi szellemi és gazdasági életben történő nagy változás megindulásával foglalkozva, ismertetem annak törvényjavaslatnak a jelentőségét amely „a társadalmi és gazdasági élet egyensúlyának hatályosabb biztosításáról szóló törvényjavaslat” címmel a zsidókérdés rendezését akarja elérni.

A javaslatot most tárgyalja a magyar képviselőház s ezekben az órákban, amikor ez a cikk íródik, már javában folyik a vita, amely a magyarság és zsidóság nagy perében hivatott meghozni a döntést. Amikor a javaslatot és azokat az okokat ismertetem, amelyek a kérdés rendezését sürgetőleg írták elő, tulajdonképpen nem kellene mást tennem, mint szóról-szóra kiidéznem azt az ótdalnyi indokolást, amelyet a javaslatához fűztek. Ez az indoklás világosan kimutatja, hogy a kapitalizmus fellérésekor a zsidóság milyen mohósággal vetette rá magát Magyarországra, amely még szűz talaj volt ez új szellemű, ugynevezett „gazdasági rend” számára. Míg 1840-ben az ország területén még csak 241.000 zsidó volt, 1900-ban már közel 900.000 zsidót találunk itt. A gyors, mértéknélküli bevándorlás eredményezte azután, hogy ez az ujjonnan jött zsidóság nem tudott hozzásimulni a keresztény népességhez. Erkölcseiben és életfelfogásában idegen elem volt, a keleti gettók népe, amely azután fokozatosan építette ki pozícióját, amit megkönnyített az is, hogy a kapitalizmus erkölcsi világa sokkal közelebb állt ehhez a népelemhez mint Magyarországon keresztény népeinek erkölcsi habitusához.

Csak az utóbbi években kezdenek komolyan foglalkozni azzal a kérdéssel, milyen szerepe volt a zsidóságnak az ujkori kapitalizmus kifejlődésében. Magyarországon gazdaságtörténete igen tanulmányos és igen jellemző adatokkal szolgálhat erre vonatkozólag. Az egész magyar kapitalizmusban érezhető a zsidóság befolyása, kezdeményező szerepe, aminek kétségtelenül megvannak az elismerést érdemlő oldalai is, de minden keresztény világnézeti alapon álló gazdaság-politikusnak éreznie kell, hogy a patriarchális magyar gazdasági életformát szétmorzsolta, az új gazdasági rendszerbe pedig nem építette bele a népvédő szociális szempontokat, intézményeket. Ez az egyik oldala a kérdésnek; a másik, amely a szociális kérdést bizonyos fokig zsidókérdéssé transzponálta, az, hogy a zsidóság ismeretes mohóságával gazdasági auktarchiára hajló érzelmeivel, mint a javaslat indokolása mondja, „minden vonatkozásban sokkal nagyobb teret foglalt el a gazdasági életben, mint amennyi az ország lakosságában elfoglalt számarányának megfelel.” Tehát az egyensúly megdőmlött a gazdasági élet terén: ez a probléma első része.

A másik szorosan összefügg ezzel. A szellemi élet a modern kapitalizmus hatása alá került. Az újság- és könyvkiadás, a színház és művészet nagy részben üzlettel devalvált. A modern technika megváltoztatta a szellemi termékek terjesztését, kiadását, az új gépek birtokába csak az jutott, akinek pénze volt s akinek pénze volt, az üzletet akart a pénzzel csinálni. A sajtó és könyvkiadás is üzlet, még pedig jó üzlet lett s a zsidóság ezt csakhamar belátta. Még mielőtt mások rájöttek volna, a szellemi termékek már a zsidóság üzletévé váltak. Ez az új szellemi-kapitalizmus azután a maga külön szellemiségével telítette meg a magyarságot, s elsősorban a szellemi termelés produktumait fogyasztó középosztályt. Az egyensúly tehát, ismét a magyarság rovására, a szellemi élet vonalán is felborult.

A gazdasági és szellemi térfoglalásból következően azután az általános hatalmi pozíció elnyerésére irányuló törekvés. A polgári szabadságesszmé a liberális gondolatvilága, az egyenlőség elve egyszerre fegyverré lettek kezében. Varga László, a kiváló magyar jezsuita tudós írja egy tanulmányában: „Valami szertelen, gátlást nem ismerő, démoni mohósággal aknázták ki ez a társaság a demokrácia és polgári szabadság lehetőségeit az érvényesülésre. Pár évtized alatt akarta mindazt elérni, amiről apáik hasztalan álmodoztak három ezer éven keresztül. Rávetették magukat az eszmeterjesztés minden eszközére. Valósággal kisajátították a sajtót, könyvkiadást, színházat, a moziipart és a tömegszórakoztatás üzemeit. E téren minden újdonságot, divatot szenvedélyesen felkaroltak s nem az értéket, hanem a sikert tekintették a legfőbb zsinórmértéknek.”

Ez volt tehát az a helyzet, amely a kérdés megoldását, a gazdasági és szellemi egyensúlyi helyzet rendezését egyre sürgetőbben írta elő.

A magyarság vezetői közül sokan rádöbbenek már évtizedekkel ezelőtt arra, hogy a helyzet így tarthatatlan. Társadalmi és politikai mozgalmak indultak, Egán, Verhovay és mások nevei jelzik ennek az első magyar fajvédő irányzatnak a feltörését. 1884-ben már 17 képviselőből álló antiszemita párt foglalt helyet a magyar képviselőházban, s az 1894-ben megalakult katolikus néppárt programjában is felismerhetők voltak a zsidókérdés megoldására irányuló törekvések. A háború előtt ismeretes a „Huszadik Század” című baloldali folyóirat ankétja a zsidókérdésről, 1917-ből. Ekkor három pap-ember, az evangélikus Raffay Sándor, a református Ravasz László és a katolikus szociális mozgalmak előharcosa, Giesswein Sándor szinte egyhangulag mondták: „Zsidókérdés van és ezt éppen úgy nem lehet letagadni, mint a nemzetiségi kérdést.”

A tragikus októberi forradalom és proletárdiktatura után a magyar szellemiség érezte, hogy a zsidó szellemiség milyen szélsőséges baloldali elhajlásokra képes és ellenhatásként az antiszemizmussal hatalmas előretört. Az akkori világáramlatok nem kedveztek ennek az új irányzatnak; a háború utáni közszellem világosította a baloldali radikalizmus felé hajlott s így az első magyar jobboldali mozgalmak is elapadtak. Csak az új német írók ismerik el, most,

Kormányválság árnyéka Belgiumban

A kormányon levő szociáldemokrata párt elnöke a fasiszta államok elleni politikát akar, a külügyminiszter ezt ellenzi

Brüsszélből jelentik: Belga politikai körökben ismételtelen annak a véleménynek adnak kifejezést, hogy a Janson-kormány már a hét végén, esetleg a jövő hét elején lemond. Janson már pénteken le akart mondani, de megváltoztatta szándékát, mert nem akarta veszélyeztetni a belga frank helyzetét.

Másik brüsszeli jelentés szerint a belga szociáldemokrata párt brüsszeli szervezetének ülésén Van der Velde, a párt elnöke kijelentette, hogy a békés hatalmakkal állást kellene foglalniuk a fasiszta államok ellen. Brunfaut képviselő párizs-brüsszeli-moszkvai tengely létesítését sürgette a berlin-róma-tokiói tengellyel szemben. Spaak külügyminiszter, aki tudvalevően szintén a szociáldemokrata párt tagja, visszautasította ezt az indítványt és ki-

Ha szédül,
hányingere
van, fáradt

ugy többnyire bélműködésben állott be zavar. Csak akkor érzi magát testileg és lelkileg jól, ha emésztése is jó és rendszeresen működik. A legbiztosabb segítséget a Leo labdac (Leo-Pills) nyújtja Önnek, mely természetes hatása, mert növényekből készül. Szedjen naponta két-háromszor egy-egy labdacot.

Leo-Pills Laxafiv

közel húsz esztendő után hogy az új Európában a jobboldali politika első úttörője az 1920-as évek Magyarországa volt. A kérdést akkor le kellett venni a napirendről s a világhelyzet csak most érett meg arra, hogy ismét hozzányuljanak. De nemcsak a világátmoszféra kedvez a megoldásnak, hanem a belső viszonyok is követelik a rendezést. A magyar közvélemény már telitódott a helyzet tarthatatlanságának az érzetével s ha a kormány maga nem nyul a kérdéshez, a népakarat maga tör fel, esetleg nem kívánatos formában. Számátalan mozgalom jelentkezett, röpírat és tudományos munka jelent meg, amelyek egyre határozottabban követelték a rendezést. Elég legyen itt utalni Kovács Alajos dr-nak, a statisztikai hivatal volt elnökének munkájára, amely a hivatalos statisztikákból merített számok megcáfolhatatlan adataival mutatott rá az aránytalanságokra. Ő rajzolja meg azt a fordított gulát, amely azt mutatja, hogy a zsidóság a gazdasági életben egyre szélesedő helyet foglal el a jobb és nagyobb jövedelmű pozíciókban, addig egész vékony réteggel van képviselve a fizikai munkások soraiban.

Amikor a magyar kormány a zsidókérdés megoldásáról szóló javaslatot beterjesztette, nem a zsidóság iránti ellenszenv, hanem az a szempont vezette, hogy a megbolygatott egyensúlyt helyre kell állítani. Egy nép sem lehet belsőleg egészséges, ha egy másik népelem az egészséges arányokat megbontja. Ezért a magyar zsidótörvény nem akar mást, mint a gazdasági és szellemi életben elősegíteni az arányos elosztódás folyamatát. Objektíven nézve a zsidóság is hálás lehet ezért, mert saját belső népi egyensúlya is helyreállhat. Sajnos, a magyarországi zsidóságot most az egyoldalú érzékenység járja át, s noha a zsidótörvény az ország öt százalékának a gazdasági életben a husz százalékos keretét biztosítja, tehát nagyon is méltányos és nem vezeti be a faji teóriákat — mégis a zsidóság jogsérelmet lát a javaslatban. De talán eljön az az idő, amikor a magyarországi zsidóság is átlátja, hogy az olyan humánus rendezés, amely csak a tulkpásokat nyesi le, ha burkolt világhatalmi törekvéseknek utját is állja, a tisztességes, becsületes élet feltételeit biztosítja. És ez az az etikai alap, amely az ilyen rendezésnek létjogosultságot, erkölcsi igazolást ad.

jelentette, hogy kis állam sohasem lehet szövetségese egyetlen nagyhatalomnak sem, legfeljebb csak hűbérese.

A REXISTAK A PARLAMENTBEN VÁD ALÁ HELYEZÉST INDÍTVÁNYOZTAK A VOLT KORMÁNY ELNÖKE ÉS PÉNZÜGY-MINISZTERE ELLEN.

Brüsszélből jelentik: A rexista párt határozati javaslatot nyújtott be a képviselőházban és azt követeli, hogy emeljenek vádat Van Zeeland volt miniszterelnök, valamint pénzügyminisztere, De Man ellen. A javaslatot a párt azzal indokolja, hogy Van Zeeland és De Man hivatali működésük alatt visszaéltek felhatalmazásukkal, hamis gazdasági és pénzügyi ígéreteket tettek az országnak és hamis adatokat közöltek.

Arnyképek

*

1. Csillagvizsgáló az Ebro partján

Az Ebro partján most úgy dörögnek, tankok törtetnek, repülőgépek szórják a gyilkos bombákat s a folyó medrében talán már több vér hömpölyög, mint víz.

Az Ebro partján most egy tragikus sorsú nép tépi, szaggatja önmagát immár közel két-estendő óta.

Az Ebro partján, nem messze a minap még gyilkos ostrom alatt állott, de ma már a nemzetiek által felszabadított Tortosa városától, áll évszázadok óta egy nagy hírű, tudományos kutatóintézet, amelynek munkaterülete elsősorban a csillagászat volt. Az intézetet annakidején a jezsuiták létesítették és az idők során egyre modernebbé fejlesztették. Többnyire fiatalabb jezsuiták dolgoztak itt és egyesek közülük tudományos munkásságukkal a világ legtekintélyesebb tudósainak az elismerését is kivívták. Az intézet utolsó vezetője, P. Rodes, egy nemzetközi értelemben is elsőrangú kutató és hazájában nem csupán tudományos, de minden más téren elismert tekintély. — a háborús zavarok, a bolsevisták rettegett garázdálkodása, a folyton ismétlődő fenyegetések és lelkesítései ezreinek meggyilkolása ellenére is kitartott obszervatóriuma mellett és csöndben tovább folytatta munkáját.

Ritka kivétel és egyben a tudós rendkívüli tekintélyének bizonyítéka, hogy az immár közel két esztendeje tartó vérzivatarban még nem merészkelt hozzájárulni. Veszélynek, persze, gyakran ki volt téve s nem egyszer megkísérelték, hogy — egyéb bűne nem lévén, csupán ruhája miatt, amelyet magán viselt. — végleg leszámoljanak vele. Maguk a hatóságok sem merték letartóztatni, mégis előfordult, hogy bolsevista hordák az ő fellegvárába is behatoltak, abból a célból, hogy vele is úgy bánjanak el, mint a többi százzal és ezerrel, akik éppen olyan ártatlanok és éppen olyan jó spanyolok voltak, mint ő. Akik ismerték, békében hagyták, mert ez a szelíd, de mégis tekintélyt sugárzó férfit mintha a tiszteltnék valami áthatolhatatlan védőgyűrűje vette volna körül. De még az idegen bandák is, akik mit sem tudtak róla, — az ő alakja és szavai előtt elvesztették bátorságukat. Így: egy ízben híre jött, hogy bolsevista hordák halottak be P. Rodes csillagvizsgáló szobájába, hogy a tudós szerzetest letartóztassák. A páter, a maga szelíd, de feltétlen tiszteletet parancsoló hangján beszélni kezdett hozzájuk. Nem könyörgött kegyelemért, hanem a csillagokról beszélt, az ő igazi barátairól, akik az Isten mindenható hatalmát hirdették neki. Nem tudjuk, szó szerint, mi mindent mondott nekik, hogy talán szavaival ezekben a vérszomjas emberekben is felébresztette egyetlen órára a Jóság emlékét, vagy a lelkiismeret szavát. — csak annyit tudunk, hogy a tudós hívattal vendégei, akik azért jöttek, hogy őt magukkal hurcolják, ismét eltávoztak anélkül, hogy egy újjal is hozzányúltak volna.

Most azonban...

Amikor a nemzeti csapatok Tortosához közeledtek, a bolsevisták mégis csak elhurcolták őt tudományos munkásságának szentélyéből. Valószínűleg Barcelonába vitték: azóta sorsa ismeretlen. Talán nagy tekintélye és a társadalom minden rétegében szinte legendássá vált népszerűsége most is megkíméli őt attól, hogy annyi és annyi társának sorsára jusson.

Amikor az obszervatóriumot a nemzetiek megszállták, megállapíthatták, hogy a bolsevisták nem elégedtek meg csupán az intézet vezetőjének elhurcolásával. S nemcsak hogy elrabolták a tudományos és technikai berendezés egy részét, amelynek pedig katonai szempontból semmi értéke nincs, — hanem az ott hagyott műszerek nagyrészét is megsemmisítették, vagy a hasznavehetetlenségig megromgálták. Ha itt-ott el is lehetett volna fogadni, hogy ez, vagy az a rongálás tudatlanságból, vagy elővigyázatlanságból történt, a másik he-

Vádat emelt a katonai ügyészség Zelea Codreanu ellen

Titkos állami okiratok illetéktelen megszerzése és megtartása miatt hazaárulás a vád. Ujabb 12 vasgárdistát tartóztattak le röpiratterjesztés miatt

Bucuresti. Saját tud. A második hadtest katonai ügyészsége, amely a Vasgárda szervezet ügyében a nyomozást és vizsgálatot folytatta, befejezte pönteken a vizsgálatot és

elkészítette Corneliu Zelea Codreanu ellen hazaárulás büntette címén a vádiratot.

Ennek terjedelmes indokolásából kitérünk, hogy az állambiztonságot érintő okmányokat tartott birtokában. A vádirat részletesen foglalkozik a Vasgárda szervezet titkos jellegével, amely feloszlata után is törvénytellenesen folytatta tevékenységét. A Vasgárda alapja összeesküvő szervezet volt, amely tagjait kommunista sejtmentára gyűjtötte. Ezenkívül a Vasgárda légionárius csapatteket állított fel, katonai jellegű szervezkedéssel. 13 helyőrséggel, amelyeket „Bandere”-knek neveztek. Ezeket a szervezeteket terrorisztikus kiképzésben részesítették: a légionista forradalom elvárásában lövővaskorlatokat tartottak, menelttek, táboroztak.

A szervezet vezetősége az erőszakot prédikálta, mint harci eszközt és a legfőbb politikai célnak a gyilkosságot je-

lölte meg, aminek elkövetése céljából fekete-listákat állított össze.

A vád legsúlyosabb pontja az, hogy a Vasgárda vezetője állandóan államérdekeket eláruló tevékenységet folytatott azáltal, hogy titkos iratokat szerzett be és besugó ügynök-szervezetet létesített az állami intézményeknél, különösen a szigurancánál, a fővárosi rendőrprefektúrán és a nagyvezérkarnál.

E megállapítások, valamint Codreanunak a vizsgálat folyamán tett nyilatkozatai alapján

a katonai ügyészség Zelea Codreanunak a vád alá helyezi a katonai büntetőtörvénykönyv 177. szakasza alapján, hazaárulás büntetéséért,

valamint a büntető-törvénykönyv vonatkozó szakaszainak a folyó évben kiadott rendelet-törvény egyes szakaszaival való kombinálása alapján olyan, az állambiztonságot érintő titkos iratok birtokbantartása miatt, amelyek ismerésére nem volt illetékes.

Bucuresti. Saját tud. Turnuseverinben letartóztattak 12 légionistát, akik Zelea Codreanu aláírásával ellátott kiáltványokat terjesztettek.

lyen már napnál világosabban kilátszott a rombolási szándék. Így például a seismograph, ez a rendkívül érzékeny műszer, mely a mérföldek ezrein át is megérzi távoli földrészek rengését s a földlökések erősségét. — kalapácsütések nyomait viseli...

Talán, ha egyszer megfordulna s a csillagok helyett a földre nézne, az ott látott borzalmaktól és emberi rosszaságtól annyira elborzadna, hogy teljesen elsötétülne s még a csillagokra sem merne többé felnézni az a magános, elárvult csillagvizsgáló ott, az Ebro partján.

2. Szovjet-Oroszország — a humor görbétükrében

Csavarjunk most egyet a filmtekerősen és nézzünk Moszkva felé. Ez a kép talán nem lesz annyira komor, mert a humor — bár kétségtelenül akasztó a humor — görbétükrében vetíti elénk a — valóságot.

Miután az előbb éppen csillagvizsgálóról szólottunk, kezdjük talán felvételeink vetítését mángyárt azzal a képpel, mely — ha merőben más formában is — szintén „csillagvizsgálóról” ábrázol.

Mindenki tudja, hogy az orosz nép rég nem hisz már a kormány ígéreteiben és rég kihalt már lelkéből egy szociális hajnal pirkadásának minden reménysege. Ezt a hangulatot tükrözi vissza az a szovjet adoma, amelyet titokban szélteben-hosszában beszélnek s amely immár közmondásossá vált.

Ime:

A moszkvai Kreml falán egy ember áll és merően kémleli köröskörül a láthatárt. Lent éppen egyik barátja jön arrafelé és meglepetten szól fel hozzá:

— Hát te mit csinálsz ott fenn?

— Örnek állítottak ide, hogy jelentsem, ha majd a szociális hajnal pirkadni kezd az ég alján, — hangzik a válasz.

— Na és mi fizetnek neked ezért?

— Háromszáz rubelt havonként.

— Na, az elég kevés, — állapítja meg a barát.

— Hiszen soknak nem sok, — szól a hájnal figyelője, — de egész életemre szól.

A tanító az iskolában a kapitalista országokban uralkodó válságról magyaráz. Feldől egy gyermek és megkérdézi:

— Lehet a burzsoá országokban pénzért kenyert is vásárolni?

A tanító igennel válaszol.

Egy másik nebuló erre azt kérdezi, hogy a nyugateurópai országokban pénzért nadrágot és cipőt is lehet-e vásárolni. A tanító kénytelen újra igenlő választ adni. Megszólal erre a hátulsó padból egy félénk hangocska:

— Akkor hát mikor jön el hozzánk is ez a krízis?

Férfi és nő utazik a villamoson. A híres szovjet villamoson, mely — mint rendszeren — most is zsufolva van utasokkal. Az asszony mélyet sóhajl. Ijedten szól rá a férfi:

— De Natasa, mi jut eszedbe! Nem megmondtam, hogy itt ne beszélj politikáról?!

(F. V.)

Elsőáldozási

emléképek,

két színben, csinos, izléses kivitelben, kapható könyvosztályunknál.

A nagyobb méretűek (18×27 cm.) ára 2'50 lei, a kisebbméretűek (14×23 cm.) ára 1'50 lei.

HIREK

MAGYAR LAPOK
Keresztény magyar napilap

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELOFIZETÉSI ÁRAK: Hétoldon: Egész évre 800, félre 400
negyedévre 210, egy hóra 70 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félre 25 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 12-27.

Cluj szerkesztő: dr Sulyok István

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucuresti időjárásutató intézett jelentése szerint a várható időjárás: Élénkebb déli, délnyugati szél, változó felhőzet, eső és zivatar, inkább csak délnyugaton. A hőmérséklet keleten emelkedik, nyugaton alig változik.

IGAZSÁGÜGYI BIZOTTSÁG DOLGOZIK A II. KÁROLY BÜNTETŐTÖRVÉNYKÖNYV-NEK AZ ÚJ ALKOTMÁNYHOZ VALÓ ALAKÍTÁSÁN. Bucuresti. Saját tud. Pénteken az igazságügyminisztériumban Dinu Simian vezértitkár elnöksége alatt összeült a bizottság a II. Károly büntető-törvénykönyvnek az alkotmánnyal való összhangba hozására. A bizottság szerdán, május 11-én fog újabb ülést tartani, amikor a súlyos büntetésekben való ítélezésre hivatott és az esküdtzseket helyettesítő új bírósági fórum felállításával és a halálbüntetés szabályozásával fog foglalkozni.

Oroszul is kell végezni az istentiszteletet a basarabiai görögkeleti templomokban. Bucuresti. Saját tud. A Szent Szinódus jelenleg folyó ülésszakában elhatározta, hogy a basarabiai oroszokta parochiákban az istentisztelet nyelve szláv is legyen. Ezt az intézkedést az orosznyelvű baptista propaganda tette szükségessé, amely az oroszok ortodox tömegekben egyre nagyobb tért hódít.

HALÁLLAL VIVÓDIK GOGA OCTAVIAN VOLT MINISZTERELNÖK. Clujról jelentik: Goga Octavian volt miniszterelnököt, a kiváló költőt szerdán agyvérzés érte, aminek következtében jobb oldala megbénult. Azóta többször is orvosi konzíliumot tartottak betegágyánál s szó volt arról is, hogy beszállítják a Charité szanatóriumba, az orvosok azonban nem merték vállalni a szállítással járó kockázatot. Megbetegedése óta Goga Octavian pillanatra sem tért magához s állapota egyre aggasztóbb. A kiváló politikus és költő betegsége nem csupán családtagjai és ismerősei, de szélesebb körben is őszinte, mély részvételt váltott ki és számosan sereglettek a ciucui kastélyba, ahol aggódva figyelik a nagybetegről érkező híreket. Az orvosok legutóbb oxigénbelegéztést alkalmaztak, azonban ez sem segített, úgy hogy minden pillanatban a katasztrófa bekövetkezéséről lehet tartani.

GENFBE UTAZOTT A KÜLÜGYMINISZTER. Bucuresti. Saját tud. Petrescu Comnen külügyminiszter pénteken este elutazott Genf-be. Távollétében Cancicov helyettesíti.

* A vizsgázandó italmérők figyelmébe! Hétfőn, június 8-án kezdődik egy kéthetes román nyelvkurzus azok részére, akik vizsgázni akarnak. Az órák mindennap délután 1-3-ig lesznek megtartva a Casa Nationalában levő román irodalom kulturteremben, kapuval szembeni udvari emelet. Jelentkezni lehet ott hétfőtől kezdve 1-3 óráig.

A vendégülösök vizsgálja. Timisoara. Saját tud. A vendégülösök nyelvvizsgálja, mint jelentették, megkezdődött Petrovici Emil dr pénzügyi adminisztrátor két pénzügyi főosztályosával vizsgáztatja a vendégülösöket. Az adminisztrátor tíz-tizenöt sornyi szöveget diktált a vendégülösöknek, majd mindegyikkel néhány sort olvastatott s végül kérdéseket intézett hozzájuk, amelyeket a mindennapi életben gyakran hallani. A vendégülösök, akik eddig vizsgán voltak, úgy tartják, hogy az eredmény sikeres.

Felrobbant a gyorsfűző és súlyos égési sebet szenvedett egy asszony. Sighet. Saját tud. Sighet szomszédságában, Vad községben Lavita Teodora ottani asszony az égő gyorsfűzőbe petróleumot öntött be, ami lángra lobbant és felrobbantotta a gyorsfűzőt is. Az égő petróleum meggyújtotta Lavita Teodora ruháját is. A szenvedő asszony súlyos égési sebet szenvedett.

Valea lui Vişeuinál új határátlépési pont létesül Románia és Csehszlovákia között. Sighet. Saját tud. Már az elmúlt évben felvetődött az a terv, hogy Valea lui Vişeuinál új határátlépési pontot és új hidat létesítsenek. Ezért a napokban egy román-cseh vegyesbizottság szállott ki Valea lui Vişeuinra. A román bizottság részéről Buia Emil satumarei főmérnök, míg Sighetről Héger Adolf államépítészeti mérnök és dr Marina Mihály vármegyei főosztályosok vettek részt a megbeszélésen. A vegyes bizottsági tárgyalás eredményre vezetett, amennyiben elhatározták a hid építését, amelynek fele költségét Románia, míg a másik felét Csehszlovákia fedezi. Az építés alá kerülő új hid turisztikai szempontból is nagy jelentőséggel bír, mert nemcsak a két ország között szolgálja az összeköttetést, hanem lényegesen megrovidítja a lengyel turistáknak is Román Maramuresbe és Transsylvaniaba az utat. Értésüléseink szerint az új hidat még ebben az évben átadják a forgalomnak.

Egyházzenei hangverseny Oradeán. A Liszt Ferenc énekkar nagysikerű húsvéti hangversenyét közkívánatra május hó 15-én, vasárnap délután pontosan 5 órai kezdettel megismétli az oradeai Szent László plébánia templomban. Belépés díjtalan.

FELGYULLADT ÉS LANGTENGERRÉ VÁLTOZOTT EGY MORENI-VIDÉKI BENZINÁLLOMÁS. Bucuresti. Saját tud. Péntek éjjel 12 órakor a Creditul Minier moreni-vidéki benzinállomásán tűz keletkezett. Rövid idő alatt lángtenger lett az egész telep s messze bevilágította a környéket, majd egymásután három irtózatos erejű robbanás reszkettette meg a környéket; három gazolinnal telt tartály robbant fel, amit a tűz hatalmas méretű továbbterjedése követett. Meggyúlt három más tartály is, aztán egy szénraktár. A tűzoltóság három órai munka után lokalizálta a tüzet. Tizenhét vagon gazolin elégett. A kár kétféle millió lei. Azt hiszik, hogy a tüzet gyújtogatás okozta.

SZERENCSETLENSÉG ÉRTE A SZERB KULTUSZMINISZTERT. Belgrádból jelentik: Magarasevics kultuszminiszter péntek este szeremégi útján gépkocsiszerelességre érte. A miniszter súlyosan megsebesült.

Központosítják a satumaremegeyi országos vásárokat. Satumare. Saját tud. Az itteni Kereskedelmi és Iparkamara kezdeményezésére az ardeali kamarák mozgalmat indítottak, hogy a miniszterium a börtörvény alapján vásártartási jogot adja át a kamaráknak. A miniszterium a satumarei Kereskedelmi és Iparkamara indoklását helytállóknak találta és Satumare valamint Maramures megyékben a vásártartási jogot a kamarára ruházta át. A Kereskedelmi és Iparkamara időközi bizottságának legutóbbi ülésén Grecu Ioan kamarai főtitkár beszámolt azokról a megbeszélésekről, amelyeket a vásárok rendezése ügyében a közigazgatási hatóságokkal folytatott. Az időközi bizottság elhatározta, hogy az akciót tovább folytatja, mert úgy a satumarei, mint a sgheti prefektus a vásártartási jog átruházása elé nem gördít akadályt. Megállapították, hogy Satumare megyében jelenleg 35 községnek van vásárrendezési joga, amit a kamara vezető sége nem tart elégségesnek. A vásárok közönség szétforgácsolódik, valamint a vásárok sem jövedelmeznek annyit, hogy a bevételből megfelelő épületeket emeljenek. Ezért a kamara időközi bizottsága elhatározta, hogy Satumare megyében kilenc, Maramuresben három községet jelöl ki a vásárok céljaira. Az ügyet a tárgyalások anyagával felterjesztik a miniszteriumhoz végleges határozati meghozatala céljából.

Pár nap múlva megkezdődnek Sigheten az esküdtzseki tárgyalások. Sighet. Saját tud. A sgheti esküdtzseki tárgyalási ciklus pár nap múlva megkezdődik. Az esküdttek kijelölése már megtörtént. A tárgyalások anyagát különböző bűnügyek képezik, melyek között a legérdekesebbnek ígérkezik Gardó Gyula volt sgheti pénzügyvizsgátnak Ardelean Gyula esperes elleni sajtóper.

Egyéni utasok! FIGYELEM!

Eucharisztikus Kongresszusra szóló

utazási

igazolvány

és érem kapható

Magyar Lapok kiadóhivatalában.

Ara 210 lei.

Feljegyzések

A „Schönere Zukunft“ legutóbbi száma érdekes hírt közöl, amely az ausztriai katolicizmus és a püspöki kar helyzetére és magatartására vet éles világot. Mindenesetre sokkal megbízhatóbb, mint a suba alatt terjesztett mende-mondák.

Bécsben indult el az a mozgalom, amelynek a neve „Arbeitsgemeinschaft für den religiösen Frieden“ — a vallási megbékélésért dolgozó munkaközösség. A munkaközösség vezetője van den Bergh plébános, titkára pedig Johann Pircher hitoktató. A munkaközösség felhívást bocsátott közre, amelyet van den Berghen és Johann Pircheren kívül Bauer plébános, szentszéki tanácsos, a bécsi lelkesegyesület elnöke és Zehentbauer prelátus, a bécsi teológiai fakultás dékánja is aláírt. A felhívást az összes ausztriai plébániákra elküldték. Köszönetet mondanak benne Innitzer bíborosnak és az osztrák püspöki karnak az utóbbi hetekben tanúsított magatartásukért és irányításukért. A katolikusok ezáltal viszszanyerték belső békéjüket és lehetővé vált, hogy mint hívő katolikusok is, bizalommal álljanak a népközösség és a vezér mellett. „Elhatároztuk, hogy az Egyház és állam békéjének eddig még nem járt útját nyitva fogjuk tartani. — mondja a felhívás. — Köszönjük a bíboros érseknek és a püspöki karnak a példaadó magatartást és ezt a köszönetet nyilvánosan is ki akarjuk fejezni.”

A felhívás azután felszólítja a lelkipásztorokat, hogy csatlakozzék aláírásával a nyilvános köszönet kifejezéséhez és a vallási megbékélésen dolgozó munkaközösséghez. Ez nem jelent semmiféle párt-hoz, vagy elvhez való csatlakozást. A munkaközösség nem is egyesület, hanem csak egy központosított mozgalom, amely az Egyház és állam kedvező viszonyának a kialakítására törekszik.

Vannak tehát bajok, surlódások, vannak rendezésre váró kérdések, vannak az új német irányban az örök igazságokkal ellenkező súlyos tévedések, de az is bizonyos, hogy távol áll az Egyház szellemétől az, aki mindenáron szakítást szeretne látni az Egyház és állam között. P. I.

HAVAZOTT SIGHETEN ÉS MARAMURES MEGYÉBEN. Sighet. Saját tud. Sigheten és egész Maramures megye területén két nap óta erősen havazik. A magasabb fekvésű helyeket, így a Sighet melletti Solován dombot is hó borítja s általában az egész megyében télies időjárás uralkodik.

30 év óta

birja a Darmol sok millió ember bizalmát. Ez a legjobban bizonyítja, hogy a Darmol milyen jól bevált és kitűnő hashajtó. Székrekedés ellen a jó és kedvelt hashajtó, a **DARMOL**

Darmol kapható patikában és drogeriában. 4.- és 35.- L

Két kisfiú elindult világgá. Timisoara. Saját tud. A Banca Timisoarei épületben két kolduló fiút találtak. Kötött, hogy Aradról valók s még a múlt hét hétfőjén szöktek meg. A tizenegy éves Haie Adám és a tizenegy éves Korpás Jóska megbeszélték, hogy Timisoarára mennek s ott valami szolgálatot keresnek. A nagyobbik fiú atyja, aki asztalos volt, már meghalt, a kisebbik fiú apja is asztalos. Az utat jórészt gyalog tették meg, csak itt-ott vették fel őket valami szekérré Timisoarán aztán csavarogtak és koldulásból tartották fenn magukat. A rendőrség Aradra kísérteti s átadja őket hozzátartozóiknak.

AZ ORADEAI GOJDU LICEUM IGAZGATÓSÁGA közli a következőket: 1. Azok a magántanulók, akik két osztályról vizsgáznak, május 11-én reggel kezdik a vizsgát. 2. A magasabb osztályra való felvételi vizsgák május 25-én reggel 8 órakor kezdődnek. 3. A VIII. osztályu magántanulók vizsgálja május 20-án kezdődik. 4. Az I-V-iki tanulók magánvizsgálja június 9-én kezdődik. Az V-ik osztályu felvételi vizsgák június 9-én kezdődnek.

* Idégség, fejfájás, szédülés, álmatlanság, reggeli rosszullét, levertség, bágyadtság, sok esetben hamarosan megszűnnek, ha bélműködésünket felkeléskor éhgyomorral egy pohár természetes „Feronc Józsa” keserűvízzel elrendezzük. Kérdezze meg orvosát.

Zürichi zárlat. Párizs 12.29, London 21.77, Newyork 436.62, Brüsszel 73.47 fél, Milánó 22.97 fél, Amszterdam 242.65, Berlin 175.50, Bécs — schilling 57, Prága 15.19, Varsó 82.30, Belgrád 10, București 325.

Italmérők nyelvvizsgálója Oradeán és a megyében. Oradea. Saját tud. Szombaton délelőtt beszélgetést folytattunk dr. Emil Ciococa pénzügyi ellenőrrel, az italmérőket nyelvvizsgáló bizottság elnökeivel. A vizsgák május 16-án kezdődnek és június elsejéig be kell azokat fejezni. A vizsgák eredményét a miniszteriumba küldik fel és ott fognak dönteni a vizsgán elbukottak további sorsáról. Oradeán a vizsgákat Horia Niculescu pénzügyigazgató, a kivetési osztály vezetője folytatja le. Még vidéken az illető adóellenőrök vizsgáztatnak. A vizsgák minden nem stnikai román születésű italmérőnk meg kell jelennie, ha csak megjelenése leküzdhetetlen akadályba nem ütközik. Azonban a távolmaradás indoklását is a miniszterium fogja elbírálni. Minden italmérőnek magával kell vinnie a vizsgára arcképes igazolványát, a pénzügyigazgatóság ugyanis így akarja elkerülni az esetleges „helyettesítéseket”.

* 30 év óta bírja a Darmol sok millió ember bizalmát. Ez a legjobban bizonyítja, hogy a Darmol milyen jól bevált és kedvelt hashajtó.

Habsburg Antal főherceg öccse egy magyar földbirtokos leányával köt házasságot. Budapestről jelentik: A magyarországi előkelő köröket újabb érdekes házassági hír foglalkoztatja: néhány hét múlva Bálványosi Szt. Zsuzsanna, egy somogyimegyei dúsgazdag földbirtokos leánya felesége lesz Habsburg-Lotharingiai Károly főhercegnek, Károly főherceg Lipót Salvator főhercegnek és Blanka Bourbon hercegnőnek másodszülött fia és öccse Antal főhercegnek, aki tudvalevően Ileana hercegnő férje. A fiatalok nemrég ismerkedtek meg, az ismeretség szerelemmé fejlődött és a fiatal főherceg nemrég megkérte a szép magyar urleány kezét. A házasságkötés három hét múlva lesz, valószínűleg Bécsben. A vőlegény német állampolgár. Az Anschlusról idején Bécsben tartózkodott, ahonnan táviratilag gratulált Hitler kancellárnak az elért sikerekhez. Károly főherceg menyasszonya már megkapta leendő anyósától az értékes nászajándékot: a főhercegnő a fiataloknak ajándékozta egyik Torino mellett fekvő gyönyörű olaszországi birtokát.

EGYÉNI UTASOK! FIGYELEM! Eucharisztikus Kongresszusra szóló **UTAZÁSI IGAZOLVÁNY** és érem kapható a „Magyar Lapok” kiadóhivatalában. Ara 210 lei.

BUZAVÉRSÉNYT RENDEZ A SATUMAREI MEZŐGAZDASÁGI KAMARA. Satumare. Saját tud. A satumarei Mezőgazdasági Kamara a földművelésügyi minisztérium utasítására búza-versenyt rendez, amelyen a kisbirtokosokon kívül a nagy- és középbirtokosok is résztvehetnek. A verseny győztese résztvesz az országos versenyen.

A Magyar Tudományos Akadémia új kültagjai Romániából. Budapestről jelentik: A Magyar Tudományos Akadémia a bölcséleti, társadalom- és történelemtudományok második osztályában külső taggá választotta Jakabffy Elmét, a „Magyar Kisebbség” szerkesztőjét. Kelemen Lajost, a Múzeumegylet levéltári vezetőjét és számos külföldi egyetemi tanárt. A matematikai és természettudományok osztályán rendes taggá választotta Szent-Györgyi Albertet, külső taggá Moszcicki Lengyel köztársasági elnököt és néhány külföldi egyetemi tanárt.

JÖJJÖN TAVASSZAL ITALIÁBA. A Magyar Lapok ezidei nagy olaszországi társasutazását az Eucharisztikus Világkongresszussal kapcsolja össze. Ez a társasutazás valóban eseményszámú megy és mindezek ellenére olyan olcsó, hogy azon a szerényebb anyagiak fölött rendelkezők is, minden nagyobb megerőltetés nélkül részt vehetnek.

Az oradeai fényképkiállítás hatalmas sikere. Állandó érdeklődés kíséri a Vulturii foto osztályának oradeai kiállítását, amelyhez hasonló alig volt még az ország területén. A kiállítás látogatói a legnagyobb elragadtatással szemlélik a szebbnél-szebb felvételeket, amelyek szakértők véleménye szerint a foto-művészet legmagasabb színvonalán állanak. A tárlat, amely alig néhány napja nyílt meg, május 15-ig tekinthető meg a főutcán levő Bazár-épület helyiségében.

Temetések Oradeán. Ioan Cocia 40 éves törzsröster meg halt. Temetése vasárnap 3 órakor lesz a Negruzi-utca 5. számú háztól. — Gheorghe Pop 52 éves CFR vizsgáló lakatos temetése tegnap délután volt. — Ciora Vasile nájridi görög katolikus plébános özvegye született Major Silvia 70 éves korában meghalt. Temetése vasárnap délután 5 órakor lesz a Rulikovszky-kapcsolnából. (Erdélyi „Concordia”).

Rettegenes vérengzést vitt véghez egy ördög. Oslóból jelentik: A svéd határ közelében egy 28 éves földműves ördögései rohamában agyonlőtte barátját, apját, a falu csendőreit és annak a betegszállító kocsinak a vezetőjét, amelyben kórházba akarták szállítani. Az ördög késsel megsebesített két rendőrtisztviselőt is és lelőtte a csendőr fiát. A rendőrök végül kénytelenek voltak a szerencsétlen ördögöt agyonlőni, mert lehetetlenség volt megfékezni.

Gyógyíthatatlan betegsége miatt megmérgezte magát egy oradeai szobafestő. Oradea. Saját tud. Pénteken délután az itteni Európa-szállóházban Weisz Sámuel 55 éves szobafestő nagyobb adag szublimát-pasztillával megmérgezte magát. Az életunt szobafestőt válságos állapotban a kórházba szállították. Weisz Sámuel tettének elkövetése előtt négy bucsulevelet írt a ezekben azt hangoztatja, hogy gyógyíthatatlan szív- és cukor-baja miatt menekül a halálba.

* **Őn meg akar szabadulni betegségétől!** Az orvostudomány ma már egy olyan kezsményt állított elő, amely zseniális összetételénél fogva gyors enyhülést és biztos gyógyulást jelent rheuma, köszvény, ülőideg- és határoztsaba esetében. Több mint 7000 orvos és számos klinika és kórház igazolja a Tonal és nagyzerű hatását és elismeri, hogy ezen készítmény felülmúlhatatlan egyszerű hűtéses betegségeknél, főfájásnál, álmatlanságnál és gripánál is.

SZÍNHÁZ

A Thalia színház műsora:

Vasárnap délután 3 órakor: **A rossz asszony.** (Először, olcsó helyárakkal.) — Délután 6 órakor: **Háry János.** (Rendes helyárakkal.) — Este 9 órakor: **Julia.** (Rendes helyárakkal.)

Hétfőn este 9 órakor: **Háry János.** Rendes helyárakkal.

Kedden délután 3 órakor a Katolikus Körben. **Marica grófnő.** (Nagy énekes, táncos operett egységes 32, 24 és 17 leles helyárakkal.) — Délután 6 órakor a Katolikus Körben: **Pacsirta.** (Lehár nagyoperettje, egységes 32, 24 és 17 leles helyárakkal.) — Este 9 órakor a Katolikus Körben: **A bor.** (Gárdonyi Géza örökéletű népszínműve. Énekek és cigányzenével. Főszereplők: Erényi Böske, Fényes Alice, Harmath Jolán, Benes Ilona, Miklóssy Margit, Nagy István, Mészáros Béla, Tóth Elek, Lantos Béla, Tompa Sándor, Deesy Jenő, Csóka József, stb.) Egységes, 32, 24 és 17 leles helyárakkal.)

Szerda délután 5 órakor: **A rossz asszony.** Olcsó helyárakkal. — Este 9 órakor: **Julia.** (A világsikert aratott operett 25-ik, jubiláris előadása.) Csütörtök délután 5 órakor: **Gólyaszanatórium** Olcsó helyárakkal. — Este 9 órakor: **Asszonyok.** Clare Boothe világsikert aratott szenzációs vígjáték újdonsága 3 felvonásban, 10 képben. Fordította Bókay János, 32 női szereplővel. A főszerepeket: Erényi Böske, Fényes Alice, Harmath Jolán, R. Horváth Mici, Pál Magda, Sándor Stefi, Soymosán Magda, Ürmöcsy Magda alakítják. Ragyogó új kiállításban, káprázatos toalettekkel.

Péntek délután 5 órakor: **A ház.** Olcsó helyárakkal.

Péntek este 9 órakor: **Asszonyok.** (Másodszor)

— **Háry János.** Paulini Béla és Harsányi Zsolt szövege az ízes humornak olyan gazdagságát bontja ki a Háry Jánosban, amellyel színpadi műben csak a leírhatatlanul lehet találkozni. Kodály Zoltánnak zenéje pedig, amely méltán szerzett becsületet, nemcsak fülbemászó, de elbájoló, elragadó, elbűvölő muzsika. A ma este bemutatásra kerülő Háry Jánost kivételes gonddal és szeretettel készítette elő a színház s minden valószínűség szerint Kodály Zoltánnak ez a világhírű vídám színdarabja a szezon egyik kimagasló művészi és művésze mellett, igen nagy sikere lesz. A Háry János szombaton este 9, vasárnap délután 3 és hétfőn este 9 órakor van a színház műsorán, mindenkor rendes helyárakkal.

— **Vasárnapi előadások.** Vasárnap három előadást tart a színház. Délután 3 órakor először olcsó helyárakkal Bókay János vígjátékának, a Roseza asszonynak lesz első olcsó helyáru előadása, délután 6 órakor rendes helyárakkal a Háry János, míg este 9 órakor a nagyszerű Julia operett újdonság kerül színre, szintén rendes helyárakkal.

— **Kedden a Katolikus Körben tart előadást a színház együttese,** egységes olcsó 32, 24 és 17 leles helyárakkal. Délután 3 órakor Kálmán Imre operettje a Marica grófnő kerül színre, délután 6 órakor Lehár Ferenc operettje, a Pacsirta és este 9 órakor a Bor. Gárdonyi Géza örökéletű népszínműve, énekek és cigányzenével. A főszerepeket: Erényi Böske, Fényes Alice, Harmath Jolán, Benes Ilona, Miklóssy Margit, Nagy István, Mészáros Béla, Tóth Elek, Lantos Béla, Tompa Sándor, Deesy Jenő, Csóka József alakítják. Mindhárom előadás 32, 24 és 17 leles helyárakkal kerül színre, amelyre jegyek elővételben már válthatók a színház háttérpénztári pénztáránál.

Ócskapiac, életművészet

*

A piaci könyvárus eddig valahogy úgy élt képzeletében, mint aki potom áron vesz és ad mult századbeli, vagy még annál is régiebb „ócska” bibliákat, klasszikusokat, valamint „modern” fércmunkákat és rémregényeket s tudatlanságban mindezeket egy kategóriába sorozza, azon az alapon, hogy könyv-könyv, betű-betű. Vagy, ha tesz is megkülönböztetést írás és írás között, ez a megkülönböztetés legfeljebb abban nyilvánul, hogy a vastagabb s kevésbe kopott példolapu könyveket drágábban adja, veszi, mint a vékonyka, foszladozó füzeteket. Miért is gondolna arra, hogy a könyvek külsején kívül szerzőjük neve s tartalmuk is érték-mérő lehet? Hiszen ő maga — egyszerű zsidó-árus, — még talán egyetlen nyomtatott oldalt sem olvasott végig a keze közti megforduló kötetekből, amelyeket csupán üzletre és üzérkedésre alkalmas anyagnak tekint.

Ez a véleményem azonban — bevallom — pár órája megváltozott. Tegnap ugyanis az ócskapiac táján egy egészen sajátos könyvárus bukkant elém. Ott kuporgott az egyik szögleten s előtte nagy csomó „ördög” című, izléstelen sárga-vörös detektív-regény hevert. Ezek között az izgalmas, sőt idegborzoló könyvek között nem akadt egyetlen evangélium, remekmű, vagy bölcselő alkotása sem. Ismétlem: a „Szevekerca” színvonalán álló könyvek irakatot, illetve, bocsánat: lerakatot egyetlen ugynevezett „jobb munka” sem zavarta meg. Egy ilyen mű azonban a közelben mégis akadt. És pedig: **Brandenstein: „Művészeti filozófiája”, amelyet — és az egészben ez a legcsodálatosabb! — a zsidó-árus olvasott. Igen. Bármilyen különösen hangzik, a zsidó-árus Brandenstein Művészeti filozófiáját forgatta. Egyik kezében kopottan szorongatta a kiváló filozófus kopottas kötetét, másik kezét pedig egy kis bádogkálán felett melengette. Aztán, midőn a filozófiai művet tartogató keze gemberedni kezdett, másik kezébe vette a komoly munkát s nemrég még Brandenstein-ban lapozgató hűdeg ujjait terpesztelte a paraszak fölé. Így ült, üldögélt magabamerülve s elmélyültségéből csak akkor riadt fel, ha jött a diák, külvárosi eleganciával öltözött fiatal leány, no és nem utolsó sorban a látásból ismert doktor úr, aki a detektív-regények között turkálgatva a ponyvairodalom valamely „gyöngyének” ára felől tudakozódott.**

Pár percig figyeltem csak a kis intermezzót. Egy-két detektív-könyv azonban ez alatt a rövid idő alatt is elkerült az ócskapiacról, hogy a „felsőbbosztályos” padlatti, a kulturális-asszony villamosi... és a doktor úr rendelés utáni épületes (?) olvasmánya legyen. S közben a zsidó-árus ujjai közt is fogott, olvadt Brandenstein kötetét. A torzongorz szakállu, nyűgű testű kis ember, apró szemével valóságos fajtát a magas szellemi befogadóképességet igénylő, súlyos és meglepő sorokat.

Ő maga pedig bizonyára azt hitte, hogy most tanul megértést és bölcséletet. Pedig egészen nyugodtan félretehetne volna már Brandenstein és elbűsűzhatott volna a többi filozófustól is. Tanult már tőlük eleget. Tanult is, tud is. Tud minden megjegyzés nélkül detektívregényekkel szolgálni azoknak, akik pénzük, képzettségük, társadalmi elhelyezkedésük révén jóval fölötte állanak. S közben szegényen és lebecsülten bölcselő-könyveiben böngész a világ egyik legriaszítóbb helyén: az ócskapiacra. És a szellemi igényességével szemben álló életforma nem okoz számára semmi lelki zavart. Láthatóan derűs és megelégedett.

Ez a derű és megelégedettség — legalább is nekem úgy tűnik — olyan, mint maga a könyvekből kilépett és az egyszerű zsidó-árus alakjába költözött életművészet és életfilozófia.

Horváth Imre.

A szovjet fölszámolása

Irtta: Csiszár Béla

Az európai közvélemény pártállásra való tekintet nélkül, nagy meglepetéssel, mi több: lélekzetelállva fogadta azt a sürgönyt, amelyet május elseje alkalmából a prágai Hradzsinból intéztek — Berlinbe, Hitler vezér és kancellárhoz. A meglepődés érthető volt, hiszen a csehszlovák köztársaság elnökétől most ment az első sürgöny, az első üdvözlőlávirat a német fővárosba. De ennek az eseménynek kettős jelentősége van. Európa nagyrésztében csak az elsőt csodálták meg. Pedig az érem másik oldala nem kevésbé érdekes: gondoljuk csak meg, hogy eddig, éveken keresztül a prágai Hradzsinból csak — Moszkvába ment május elsején üdvözlő és gratuláló távirat. Moszkvába, amelyet Prágához bizonyos idő óta barátsági és kölcsönös segélynyújtási szerződés köt. Most ez a sürgöny elmaradt — bizonyára nem kevesebb meglepetésére és bosszúságára Stalinnak. Mert hogy elmaradt, az több, mint valószínű. Ha a cseh távirati iroda esetleg elhallgatta volna jól felfogott nemzeti és külpolitikai érdekből, a szovjet távirati iroda, a Tass-ügynökség bizonyára sürgősen gondoskodott volna arról, hogy a világ tudomást szerezzen a sürgönyről és tartalmáról. Különösen megtette volna ezt, ha némi késéssel is, azután, hogy a Hitlerhez intézett távirat nyilvánosságra jutott. A Tass-iroda azonban ilyen táviratot nem küldhette világra, egyszerűen azért, mivel nincs. Több, mint valószínű, hogy a gratuláció más formában jutott el Stalinhoz: bizonyára az a küldöttség tolmácsolta személyesen és szívélyesen, alázatos szavakkal, amely a május elsejei ünnepekre Moszkvába rándult. Az elmaradt sürgöny azonban olyan mozzanat, olyannyira „idők jele”, hogy a tény mellett szó nélkül elmenni nem lehet. Sőt nagyszabású következtetéseket lehet belőle levonni.

Idézzük csak vissza emlékezetünkbe, amelyet a világ rohanó és torló eseményei vagy akárcsak az öreg kontinens érdekes fejleményei erősen próbára tesznek, a közelmúlt néhány újsághírét, amelyeket a liberális sajtó, a nemzetközi demokrata orgánumok legutolsó hírekben, elrejtve, eldugva közöltek s amelyeket a jobboldali lapok nagyrésze emelt csak premier planba. Először például azt a hírt, hogy a szovjet többkilométer szélességű ázsiai Maginot-vonalat alkotott európai határai mentén, hogy elzárkózzék a hűtlen és hálátlan Európától. Vagy azt a hírt, hogy Franciaországban egyre nagyobb azoknak a száma, akik a szovjetszerződés felbontását követelik: vagy gondoljunk az angol-olasz megegyezésre, amelyet a szovjet és segélyhadai annyira szerettek volna elgáncsolni és mégis létrejött; emlékezzünk a sűrű sztrájkrohamra, amelyet Moszkva Franciaországban rendeztetett, de amelyek sikertelenül omlottak össze; a francia kormányok gyakori bukására, csak hogy Blum, az imádott és különösen felhasználható Blum visszatérhessen és előkészítője lehessen a francia szovjetköztaársaságnak: mindezek sikertelen kísérletek maradtak. Ép ilyen sikertelen kockázat volt a spanyolországi beavatkozás is a szovjet részéről, vagy a tuniszi lázítás, a palesztinai bajkeverés, az egyiptomi forrongás előidézése, Lengyelország aláaknázása, stb. stb. Ha mindezt visszaidézzük emlékezetünkbe és hozzávesszük Benes Moszkvából elmaradt sürgönyét, csak ezt következtethetjük: a szovjet varázsa megtört, Európa felocsúdott, s a sok céljatevesztett kísérlet kudarca után megkezdődött gyorsabb iramban a szovjet likvidálása európai felszámolása.

Hála Istennek, a varázslat, a gonosz bűvöllet nem tartott sokáig mindössze csekély öt eszendeig. Hogy a felszámolás mielőbb megtörténjék s a moszkvai varázs feléledésére hosszú ideig ne kerülhessen sor, arról az Európaszerte megindult és diadalmasan előretörő nacionalista hullámverés bizonyára megfelelően gondoskodni fog. Még jól emlékszünk, milyen

pöffeszkedő göggel vonult be a szovjet Genfba, ahová Franciaország jóhiszeműsége hozta be ezt a modern trójai falovat. Hogy valóban az volt, arról az események s az azóta történt fejlemények kézzelfogható bizonyítékokat szolgáltatnak. Tudvalevő, hogy a szovjet előtérbe nyomulását a huszas évek végén egyrészt gazdasági, másrészt politikai megfontolások tették lehetővé. Az európai gazdasági válság nyomása alatt a jó és nagy felvevőképességű orosz piacot, a hasznothajtó szállításokat, előnyös üzletkötéseket egyetlen nagy állam kereskedelme és ipara sem akarta kiaknázatlanul hagyni, különösen, mikor a kontinensen egyre érezhetőbbé vált a munkanélküliség. A gazdasági kapcsolatok megélénkülése kedvezett a politikai kapcsolatoknak és a politikai közlekedésnek is. Előbb Anglia, majd Olaszország ismerte el de jure is a szovjetuniót s példáját csakhamar követte a többi állam is. Ez a tömeges legalizálás Anglia beoliasára és nyomására történt — Olaszország s a többi államok akkor mind angol érdekszférába tartoztak — s oka az volt, hogy Japán, Anglia csendesóceáni vetélytársa kezdte már mindjobban zavarni Nagybritannia körét a Távol-Keleten, ami ellen egyik leghathatósabb orvosszernek látszott Japán versenytársának, a szovjetunióknak az erősítése. Anglia később azonban mindjobban elhidegült a szovjettől. Olaszország is tűzzel-vassal irtani kezdte a bolsevizmust. A harmincas évek elején azonban a politikai fejlemények ismét a szovjet javára billenttek a mérleget. Franciaország a hitlerizmustól való féltében egyre jobban közeledett a szovjethez, amellyel az újkeletű hitleri birodalom mindjárt a nemzetiszocializmus uralomrajutásának másnapján felbontotta a weimari Németország által annakidején, Rapallóban kötött egyezményt. A szovjet szabad lett s Franciaország sietett a hűtlen szerelmes helyébe lépni. A szovjet ekkor nagy katonai erő képviselt; mint szövetség, valóban vonzóerő lehetett néhány Barthou számára, aki kész volt akár az ördöggel is szövetkezni a gyűlölt német nemzetiszocializmus fékentartására és megsemmisítésére.

Franciaország ösztönzésére és követelésére a Népszövetség valóságos komédiát volt kénytelen végigjátszani s egyhangúságot mímelve meghívni Litvinovot, foglalja el Németország helyét a nemzetek szövetségében. 1934 szeptember 17-e volt ez az európai történelemben szegyenletes nap, amelyet további szomorú dátumok követtek. Létrejött a francia-szovjet, majd a szovjet-csehszlovák kölcsönös segélynyújtási szerződés; ezzel a szovjet, miután diplomáciai téren már Genfben keresztül bevonult Európába, most katonailag is bevonult oda, sőt előretolt hadállásai már a Duna vonaláig értek. Ezek a segélynyújtási szerződések az eredeti elképzelés szerint egy keleti és nyugati paktumhálózat részei lettek volna, azzal a be nem vallott céllal, hogy Németország bekerítését keresztülvigyék. Azonban az elképzelésből csak csonka darabok tudtak megvalósulni, mivel sem Németország, sem Olaszország nem csatlakozott a nyugati paktumhoz, sem Lengyelország, sem Románia és Jugoszlávia nem lépett be a keleti paktumhálózatba. Az eredeti terv így kudarcot vallott, de a szovjetnek ez nem okozott nagy fájdalmat. Itt volt de facto is Európa szívében s alig melegegett meg, máris el kezdte azokat az akciókat, amelyek az európai együttműködés és egyetértés felbontását célozták. A francia-szovjet szerződéssel elválasztotta egymástól Francia- és Németországot, a csehszlovák-szovjet szerződéssel pedig Csehszlovákiát valamennyi szomszédjától; Genfben, hol a dunai kism nemzeteket tüzelte egymás ellen, hol a nyugati nagyhatalmakat: minden válság, minden fontos kérdés megfélelő és jó alkalmat volt számára, hogy szítsa az ellentéteket, aláaknázza a kontinentet s a bé-

**Több mint 600
különféle színben**

kapható minden szaküzletben a Gütermann varroselyem. Kérjen mindig Gütermann varroselymet és vásárlásnál figyeljen a gyár védjegyére (sakkábla) valamint a Gütermann névre.

két európai összecsapással változtassa. Csak legutóbbi akcióra emlékeztetünk: az abesszin ügyre, a spanyol kérdésre s az angol-olasz, illetve a francia-olasz ellentétre.

Európa világosan látó nemzetei azonban szerencsére hamarosan észrevették, hogy veszélyes útra tévedtek, mikor a szovjetet befogadták az európai társaságba. Kedvezett ennek a felismerésnek a nacionalista hatalmak kristálytisza szovjetellenes politikája, amely megalkuvás nélkül igyekezett közömbösíteni a szovjet mesterkedéseit és ráirányítani a nemzetközi figyelmet állásfoglaló és célzatos tevékenységére kedvezett továbbá maga a szovjet is, amikor belső válságai során a visszatérítő tömegpercek egész sorozatát, a gyilkosságok és inkvizíciós vádak egész arzenálját hozta nyilvánosságra. Azok a nemzetek, amelyek világnézeti azonoságból, vagy kényszerűségből szűtték szorosra viszonyukat vele, rájöttek, hogy a szovjet, mint katonai hatalom sem a régi már s a válságok tökéletesen megtették hatásukat a szovjet-hadseregére is. A középúton haladó hatalmak pedig belátták, hogy többet ér a megegyezés a totalitások államokkal, mint a további harc s a szovjet további gyújtogatása. A spanyol események, majd a franciaországi fejlemények mindenkinek a szemét felnyitották. A megegyezési hullám, amely Európát elöntötte, végleg eldöntötte a szovjet európai befolyását is. A szovjet maga is érzi már, hogy vége befolyásának és gonosz varázslatának: el akar zárkózni a világtól, gyepüket von maga és a művelt nyugat közé, hogy — legalább is ő azt hiszi — megerősödjék és újból akcióképesé váljék. A gyümölcs azonban már belül is teljesen rothadt: már az európai széplelkek sem tagadják, hogy Szovjetországban baj van, rothadás és szörnyű válság, amely, az orosz lélek ismeretében állítható, hogy tán még elhúzódik ideig-óráig, de a jelenlegi rendszer nem sokáig tarthatja magát.

Bármint legyen is, egyelőre a legfontosabb számunkra az, hogy Európa megkezdte teljes határozottsággal a szovjet likvidálását és a felszámolási akció rohamos léptekkel halad előre. Ennek az útnak a végén, amelynek egyik igen fontos állomása az angol-olasz megegyezés volt s legközelebbije az olasz-francia lesz, csak béke várhat Európára, béke, amelyet nem fenyeget állandóan felrobbanással Moszkva s amelyért Európa következő nemzedékei csak hálások lehetnek a mai generációnak.

* A vakbélgyulladás veszélye elleni védekezés egyik hatásos módszere abban áll, hogy az ember a belet hetenként legalább egyszer a természetes „Feronc József” keserűvízzel — reggel éhgyomorral egy pohárral — alaposan kitisztítja. Kérdezze meg orvosát.

EMBEREK ÉS TÁJAK

A boldogok szigete

Port Stanley, május hó.

A délamerikai partokkal párhuzamosan, a nyugati hosszúság 60. és a déli szélesség 52. foka között fekszik az a világtól elhagyatott terület, melyet a tizenhetedik század óta *Falkland Islands* néven jelöl meg a *The Ocean Pilot* útmutató könyve. Bár furesán hangzik, ezeken az apró szigeteken élnek a földkerekség legboldogabb és legirigyléseméltóbb emberei. A szigetcsoporthoz tartozik s ez a legdélebbre eső lakott területe az angol dominiumoknak.

Ha összehasonlítást teszünk az ugyanazon szélességi fokon fekvő, *Argentínához* tartozó *Tűzföldiek* és a *Falkland-szigetek* lakosai között, arra a szomorú megállapításra jutunk, hogy míg az angol birtokhoz sorozott szigetcsoporthoz lakossága a legnagyobb jólétnak és egészségnek örvend, addig a *Tűzföldön* élő emberek a legnagyobb nélkülözésekkel küzdenek. A tüberkulózis pedig megdöbbentő arányokban szedi áldozatait az amúgy is pusztulóban lévő benszülöttek közül.

Falkland-szigeteket az angol *John Davis* fedezte fel 1592-ben. Az első angol telep a tizenhetedik század második felében, *Port Egmond* utazó kezdeményezésére létesült. 1766-ban azonban a spanyolok vették birtokukba a virágzásnak induló szigetcsoporthoz s 1771-ig az ő fenhatóságuk alatt állt. 1771-től ismét angol, majd az argentinai kormány vetett ki súlyos adót az ott élő ötvenötvenöt angol családra, míg végül 1833-ban az angol gyarmatokhoz csatolták ezt a sok gazdát cserélt területet, melynek kiterjedése a legutóbb felvett pontos mérések szerint 11.960 négyzetkilométer.

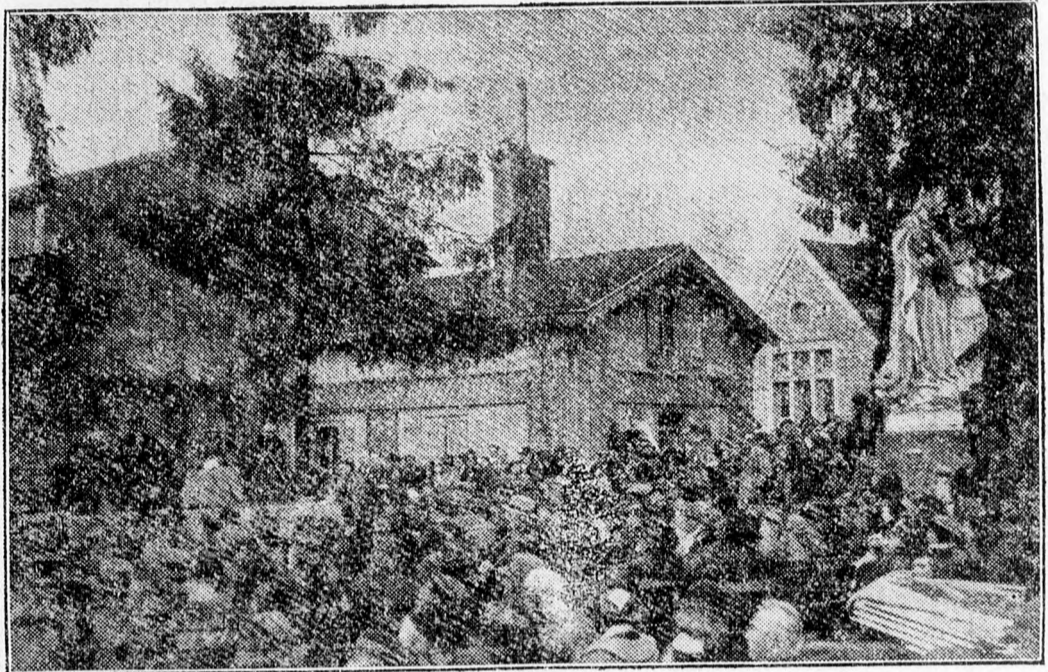
Ahol nem ismerik a szegénységet

Falkland-szigetek lakossága, a közigazgatásilag hozzátartozó *Dél-Orkney, Dél-Georgia, Dél-Sandwich* és a *Dél-Shetland* szigeteken élő angol állampolgárokkal együtt nem több, mint háromezer főnyi. Ezt a háromezer angol alattvalót joggal orozhatjuk a világ legmegelégedettebb emberei közé s talán ez a maroknyi nép teszi ki a földkerekség legboldogabb közösségét. Hihetetlenül hangzik, de ezek a szigetlakók nem fizetnek adót az angol koronának! Ami még hihetlenebb, nem ismerik a szegénységet! És mindezt egyetlen embernek köszönheti az a maroknyi nép, mely a viharoktól oly gyakran látogatott szigeteket lakja. *Lord Falkland* volt az, aki egy utazása alkalmával meglátogatta a szigetet és annyira megkedvelte az elhagyatott helyet, hogy az ott élő családokkal karöltve hamarosan juhok és egyéb szarvasmarhát telepített a szigetre. *Lord Falkland* ezzel a nemes, emberbaráti cselekedetével nemcsak kenyérhez, foglalkozáshoz juttatta a sziget lakosságát, hanem a jólét magvait is elhíntette közöttük. Ez még a múlt század második felében volt. Ma már az a helyzet, hogy a lakosság nem kevesebb, mint egymillió juhnak a tulajdonosai és az ausztráliai tenyésztőknek komoly, számottevő versenytársává váltak.

Falkland, a mesék szigete

Amint egyes útleírók megjegyzik, *Falkland-szigetén* a vasárnapi katolikus istentiszteleten feketébe öltözött cilinderes urak és szilskin-bundás hölgyek jelennek meg, sőt azt állítják, ha valamelyik család estélyt ad, akkor a férfiakon kifogástalan frakk vagy szmoking simul, míg a hölgyek a legutolsó divat szerint készült ruhákban vesznek részt az ünnepségen. Mindez túlzás. Mert nehezen volna elképzelhető, hogy azok az emberek, akik hétköznapjaikat rind pasztorok, nyírók, foka- és cet-

vadászok töltik el, vasárnaponként neveltséges figurákat csinálnának maguktól csak azért, hogy egymás előtt tetszelegjenek. Az útleírók néha nagyokat mondanak és sokszor abba a sajnálatos tévedésbe esnek, hogy egyes esetekről mint általánosságokról írnak könyveikben. Tény az, hogy *Falkland-szigetén* is viselnek egyesek frakkot, sőt a legutolsó divat szerint öltöző hölgyek sem ritkák, de ezzel még semmi újat se mondott az az útleíró, aki *Port Stanley* elitközönsége után rajzolja meg *Falkland-sziget* általános képét.

Jeanne d'Arc 526-ik születésnapján nagymemzeti ünnepet tartottak szülőfalujában, Domremyben, ahol Verdier biboros, Franchet d'Espéry marsall és de Castelnau tábornok is résztvett. Képünk az ünnepi díszmenetet ábrázolja az orléáni szűz szülőháza előtt.

* Szákrekedésben szenvedőknél reggel felkeléskor egy pohár természetes „*Ferenc József*” keserűvíz a belek eldugulását gyorsan megszünteti, a gyomor működését előmozdítja, az anyagcserét megélénkíti, a vért felfrissíti, az idegeket megnyugtatja, s így kellemes közérzetet és fokozott munkakedvet teremt. Kérdezze meg orvosát.

Kétségtelen, a lakosság a legnagyobb jólétben és egyetértésben él a szigeteken, de ez nem a frakk viselésében, hanem az általános megelégedettségben nyilvánul meg.

Van azonban e sziget történelmében egy sötét pont, amelyről nem szívesen beszél az angol koronauralom alattvalója: a *falklandi csatáról*. Itt, ezen a helyen semmisítette meg az angol hajóhad az öt hajóból álló német flottilát 1914 december 8-án. Hősei ott nyugszanak *Port Stanley* kikötőjétől alig néhány méternyire a feneketlen hullámsírban...

KARSAY ANDOR.

Az első rendőrkutya

*

1371 október 8-án Párizs város heroldjai hírül adták, hogy *St. Louis* szigetének egy elkerített részén különös párviadal lesz, melyet egy férfi s egy kutya vívnak meg. Ennek a furcsa párviadalnak előzménye a következő történet a „*Magyar Rendőr*” című lap értesítése szerint:

Aubry de Montdidier egyik legkedveltebb és legiszteletreméltóbb lovagja volt V. Károly francia király udvarának. Aubrynak volt egy óriás farkaskutyája, amely minden útján hűséges társként követte szeretett gazdáját. Egy napon a lovag eljutott Párizsból anélkül, hogy arról bárkit is értesített volna.

Egyik este Montdidier legjobb barátja furcsa kaparászertű zajt hallott háza kapuja előtt. Ajtót nyitott s ekkor barátságosan közeledett feléje a váratlan s különös látogató, aki nem volt más: mint az eltűnt Montdidier hűséges kutyája. Szegény állat csapzottan, piszkosan és lesavanyodva bukkant fel s különös magatartása gyanút ébresztett a jelenvoltakban. Nyugtalankodására elhatározták, hogy követik a kutyát.

A kutya örömmel vezette őket s nem sokára elérkeztek a bondy-i erdőbe, melynek abban az időben igen rossz híre volt. A vad erdő egyik tölgyfájának tövében a kutya hangos ugatással kaparni kezdett. Mivel a kutya ösztöne minden bizonytal helyes nyomon járhatott, a kaparás helyén ásatni kezdtek. Rövid munka után iszonyu kép tárult eléjük. Ott feküdt előlük Aubry de Montdidier lovag, akit bizonyára itt az erdőben gyilkoltak meg.

Az akkori igazságszolgáltatás emberei sehogyan sem tudták a gyilkos nyomára akadni.

Már-már azt hitték, hogy a gyilkosságot soha ki nem deríthetik, amikor újra váratlan esemény történt. A kutya elhunyt gazdája barátjánál maradt, akit egy napon meglátogattott az udvar Macaire nevű lovagja. A lovagot megpillantó kutya nyugtalankodni kezdett, majd közelébe érve rövid, de heves ugatás után rávetette magát. Szerencséjére a közelben állóknak sikerült a dühöngő állatot megfékezni. Igen érdekes, hogy az egyébként nyugodt és barátságos állat Macaire láttára mindig hasonlóan viselkedett. A király vaha-hogyan tudomást szerzett az esetről és azt is megijudta, hogy a meggyilkoltak Macaire volt az egyetlen ellensége, akit egy ízben meg is fenyegetett. Ugy látszik, ez a körülmény készítette V. Károly francia királyt a következő parancs kiadására: „*Macaire lovag és Montdidier kutyájának meg kell egymással küzdeniök*”.

Macaire lovag fegyverzete egy vastag húsáng volt, míg a kutya védelmére egy fenék nélküli hordó szolgált. Ezt a kutyát azonban a jól védekező lovag átfogai ellenére sem vette tudomásul, hanem hihetetlen vadsággal vetette magát ellenfelére. Az erős és megvadult állat rövid küzdelem után harcceptenné tette a lovagot. A félig alét lovag beismerte, hogy a nemes és közkedvelt Montdidier lovagot féltékenységből és bosszúvágytól hajtva gyilkolta meg. A becestelen lovag tettéért vérdíjat fejezte be életét.

Egy akkori szobrász megörökítette a különös viadalt és a márványzobor még ma is látható a Montargis kastélyban a bondy-i erdő mellett.

SALJAPIN, az eszményi színház álmodója

A minap elhunyt nagy orosz énekes, Fedor Saljapin izig-vérig igazi művészlélek volt. Csodálatosan együtt volt nála minden adomány, amely talán a világ első operaénekesévé tette: tüneményes hang, bámulatos énekudás és megérző erejű alakítóképeség. Nemcsak elénekelte szerepeit mint igen sok nagy operaénekes, hanem úgy játszotta meg, hogy a legkiválóbb drámai színésznek is becsületére vált volna. De még ennél is több lakott Saljapinban. Egész lelkével odanőtt a színházhoz, valósággal összeforrott vele. Szerette és a legtökéletesebb művésztől akarta emelni a színjátszást. A színészi lélekről, a játékról, a rendezésről, a diszletről rándületlenül hitvallás alakult ki benne, sőt életének álma volt, hogy a gyakorlatban is megteremtse azt az eszményi színházat, amely képzeletében élt. Ebben sajnos, megakadályozta az orosz összeomlás. Saljapin maga is rengeteget szenvedett a szovjetdiktatura első éveiben. De a nyomorúságot és az emberi megaláztatást békén tűrte, csak akkor lázadt fel amikor azt kellett látnia, hogy rongyolódik le a művészet egy lélektelen és gépi államrendszer barbár nyomása alatt. Ha módjában volt, mindig bátran fellépett a színház és a színjátszás érdekében és olykor sikerült is csekély eredményeket elérnie. Végül még sem bírta sem mint művész, sem mint ember a szovjet levegőt s ellenállhatatlan erővel támadt fel benne a vágy, hogy ha török-szakad, meneküljön az orosz pokolból, amelyet a propaganda elég vakmerő a „paradicsom” színeiben feltüntetni. Végre sikerült kikerülnie külföldre s emlékiratban számolt be változatos életmódjának sok viszontagságáról.

A szomorú bohóc

Saljapin már zseni gyermekkorában eljegyezte magát a színpaddal. Egyetlen vágya volt már akkor hogy maga is színész lehessen. Mint nyolcéves fiúcska nem győzte eléggé megbámulni Joksát, a vásári bohócot, aki a volgamenti orosz falvakat és városokat járta. Tátott szájjal bámulta ezt a fáradhatatlan tréfacsinálót, aki szellős sátrakban, poros csűrökben és pajtákból szívből megkacagattatta a hirtelen összeverődött egyszerű hallgatóságot. De a nyíltszemű fiúcska észrevette azt is, hogy mikor a bohóc magára maradt, összeroskadva, gondterhelten arcát ült a kocsmasztalnál egy korsó sör mellett. Olykor könny is csillogott a szemében. Ki tudta volna megmondani, milyen fojtott, néma tragédiák látványa háborgott benne. Saljapin hamar szemtől-szembe került a színész azóta is sokat vitatott paradoxonával. De éppen mert ezt az élő, tragikus maszkot is látta, annál csodálatosabban hatott rá aztán Joksa bohóc játéka. Akkor gyermeki lelke rajongásában úgy érezte hogy a bohóc játéka a színművészet felső foka. Később, amikor már maga is elismert, nagy művész volt, a Boris Godunov legforróbb diadalai alkalmával az az érzés szorongatta, hogy még mindig csak a színjátszás küszöbéig jutott el.

Saljapin művészi emelkedése egybeesik az orosz zenének térhódításával a cári és a magán-színházakon. Nehéz küzdelem volt ez. A színházak ellenére a közönséget kellett meghódítani az igazi orosz zene számára, amelytől a színházak valami megmagyarázhatatlan előítélettel idegenkedtek. Saljapin alaposan kivette a részét ebből a harcból. Nagy művészi érzéke tüstént felfedezte ebben a zenében az őserőt és meggyőződésért szívósan küzdött. Könnyű dolga cseppet sem volt és az orosz zene diadalmos előretörése sokat köszönhet az ő csodálatos zseni-lének.

Maguknál a színházaknál és az igazgatóknál a legmakacsabb ellenállással találkozott. Saljapin érdekes epizódot mond el élettörténetében, amely jellemző az orosz zene sanyaru helyzetére. Rimski Korsakovnak Karácsony éjszakáját próbálták a Mária-Színházban. A próbákon ott volt a szerző is. Félénk, szerény kis emberke, divatjamult, kopott ruhában, hosszú gondozatlan fekete szakállal, orrán két papszemmel. Saljapin látta, milyen fájdalmasan rándul össze egész lénye, amikor a karmester állandóan rászólt, hogy a zene nagyon hosszadalmas, rövid-

teni kell. Rimski Korsakov körömszakadtáig védelmezett minden taktust. Kézze-lábbal magyarázta, hogy milyen fontos a zenekonstrukció szempontjából egy-egy részlet, mennyire szükség

Saljapin

van a helyzet megértéséhez erre vagy arra a zenei aláfestésre.

— Lehet, hogy önnek igazsága van. De mindenestre művének szeretete beszél belőle. De gondolni kell a közönségre is, — felelte a karmester.

A közönség természetesen nem dönthetett mert még mielőtt az opera elébe került volna, könyörtelenül rövidíteni kellett, Vsevolozski, az

Saljapin és a hagyományok

Saljapin sohasem idegenkedett a mélyreható ujtásoktól a művészetben, sem a színjátszás egész területén. De mindig tisztelte a hagyományokat. Szerinte az orosz színház, amely a művészetnek bámulatosan magas fokára fejlődött s amelytől a nyugati művészszínházak is tanultak, azért került dekadenciába, mert hűtlenné vált a hagyományokhoz. A rendezők és a színészek új nemzedéke szemében elhalványodott, sőt teljesen megsemmisült az orosz színháznak ez a nagy hagyománya.

— Ezek az emberek — írja emlékiratában Saljapin — mindenáron valami újat akarnak kitalálni, még azon az áron is, hogy a színház-

igazgató esküdt ellensége volt az orosz szerzők hosszadalmasságának. De tulajdonképpen nem a hosszadalmasságot, hanem általában magát az orosz zenét nem szenvedhette Vsevolozski igazgató.

— A mi igazgatónk szerint, — írja Saljapin, — ha orosz operát adnak, a színpadot előtti valami undorító káposzta és répaleves szag. Alig, hogy egy ilyen opera nyitánya felharsan, már magán az egész színházon vodkabűz árad el. A bürokratikus orosz rutin kezdetben így érzelt az orosz zenével szemben. Eleinte jó magam is haboztam a Donne e mobile és Mussorgski között, de egészséges ösztönöm mind erősebben terelt Mussorgski felé, aki később meghódította az egész világot. Pétervároitt éppen úgy nem értették még akkor ennek a zenének a szépségét. S midőn egyik hangversenyemen Mussorgski zenei szatiráját adtam elő, Rajeknik, a jónévi muzikus, a moszkvai konzervatórium igazgatója megrótt, hogy ilyen értéktelen, félig-meddig kontár zenét népszerűsítetek. S ezt a véleményét minden nevesebb zenekritikus osztotta.

Mamontor, az egyik moszkvai színház igazgatója volt az első, aki megnyitotta kapuit az orosz zenének, amikor a cári opera hallani sem akart róla. Itt aratott Saljapin először nagy diadalt Sierov Juditjának Holofernesében, még pedig nemcsak mint énekes, hanem mint egészen új utakat kereső színész. Holofernesét az orosz színpadokon mint torzonborz, szőrös, félállati szörnyeteget ábrázolták. Saljapin Sierov utmutatása nyomán tanulmányozni kezdte a régi asszír emlékeket s onnan leste el a merész, hieratikus mozdulatokat s olyan stílusban játszotta meg szerepét, mint nehéz asszír bálvány.

— Hogy ez a különös mozgás természetesen hason s ne keltsse a betanultság látszatát, — írja Saljapin, — se éjjel, se nappal nem hágytam el. Így jártam az utcán, s közben oldalmozdulatokat tettem, előre és hátra lendítettem a karomat. Százszor is megpróbáltam, hogy ölelhetem meg ezekkel a mozdulatokkal Juditot. Erőfeszítéseimet siker koronázta, 1897-ben Moszkvában Holofernesét egy asszír dombormű kimért, szögletes mozdulataival játszottam, de tele erővel, szenvedéllyel és félelmes méltósággal. Azt hiszem, ez volt az orosz színpadon az első ilyen merész kezdeményezés. Később elégtétellel láttam, hogy nagy orosz táncosok is érvényesítették az én felfogásomat.

nak természetes törvényeit sértik meg. Ujtóknak mondják magukat, de legtöbbször csak erőszakot vesznek a színházon. Az igazi művészet erőszak nélkül jön létre. A erőszak nem vezethet semmi jóra. Mussorgski igazán nagy ujtó volt, de sohasem nyult volna erőszakhoz. Stanislavski, aki egészen újjá formálta a színházi rendezést, sohasem cselekedett a természetes emberi érzés ellen és sohasem folyamodott volna erőszakosságokhoz, csak azért, hogy ujtóknak lássék. Csak a hamis ujtók tetszelegnek maguknak mindenféle színpadi akrobatikával és igyekeznek egymást elképesztetni merészességükkel. Ezeknek a szemében a szerző szövege és a színész egyénisége másodrendű jelentőségű, a lényeges, hogy a diszlet, a színpadi kép legalább is Picasso stílusát mutassa. (Meg kell jegyezni, hogy a stílus a fontos és nem maga Picasso). Micsém törődnek a helyszínnel amelyet a szerző pontosan megad úgy, hogy az sem lepne meg, ha például Shakespeare, vagy Molière valamelyik darabját az Eiffel-torony tetején játszatták el egy leleményes fiatal rendező.

Azután így kel védelmére a hagyományoknak: — Magának a tradíciónak lényegéről lehetnek különbözők a felfogások. De én nem a formális és káros hagyományról, az úgynevezett maradiságról beszélek itt, hanem a művészetnek egyes tovább élő elemeiről, amelyek ma is termékenyek. El nem tudom képzelni a művészet új formáinak parthenogenezisét. Ha van élet és szellem ezekben az új formákban — ez az élet végzettszerűen kapcsolódik a multhoz, csakis abból sarjadhat. Nem lehet róla lemeteszeni a multat egyetlen fejszecsapással. Lehetetlennek tartom, hogy például a költészetben Puskin hagyománya elvesztette volna minden életerejét, a festészetben mindig hatni fog a Renaissance nagy hagyománya s a zenében Baché, Mozarté és Beethovené. S lehetlenség, hogy a drámai művészetből is eltűnhesen valaha az a halhatatlan hagyomány, amely a színház középpontjába a színész élő személyét, az ember lelkét és a szó magasztos zengzetét helyezi.

A művészet leglényegére tapint azután Saljapin azzal, amit a művészi teljesítmény,

ANYÁMNAK HUGA

Anyámnak huga szegény asszony,
Üléből sarjadt hét gyerek,
Feketék mint a kürtő magja
És aprók mint a borsszemek.

Soha nem volt még új ruhájuk,
De ajkuk mégis lütytyre kész,
Nem fáj nekik a fagy, az éhség,
S a másnak jutott könnyebb rész.

Játszanak királyt, rótszakállut,
Meg kacsalábon forgó várt,
Ha csillogó szemük lezárják,
Nekik az éden mindég tárt.

Nem kíváncznak soha messze,
Anyjuknak térdén ring fejük,
Mésél nekik s a mese szárnyán
Alomra pilled nagy szemük.

A szegény asszony simogatja
Hét kócos gyerek szőghaját,
S álmodik nekik könnyes szívvel
Meleg cipőt, meg jó ruhát.

És Isten megáldja az asszonyt,
Mindég jut nyolc karaj kenyér
S anyámnak huga így dicsekszik:
Néném, én nem vagyok szegény!

IMRIK KLÁRA

belső elmélyültségéről mond.

— A művészet — mondja — nemcsak kitartást kíván, hanem belső elvonultságot, teljes koncentrációt is. A mai kor pedig a gépi civilizáció pozdorjává zuzta a lassu kitartásnak ezt az erényét. Ma mindenki siet, sőt rohan. Ez a repülőgép és a rádió kora. Fenn a levegőben röpködnek és lenn a földön öklöző tülekedés folyik.

A mai színész is siet. Nem ér rá gyökeresen megtanulni a maga művészetének mesterségbeli részét, nincs kitartása és ideje átélni művészi mélységeit.

— Ha valaki olyan határtalanul szerette a színházat, mint én — írja Saljapin, — meg kell

ezt mondania. Mert én valóban olyan vagyok, mint valami vén színházi légy; ha kizavarnak az ablakon, visszarepülök az ajtón. Eltérhetetlen szálak fűznek a színpadhoz. Én mindent csináltam, amit színpadon csak csinálni lehet. Tisztogattam a rivalda lámpáit, szögeztem díszletet, meggyújtottam a görög tüzet a nagy apoteozisokban, táncoltam vándortrüppokban, énekeltem silány operettekben éppen olyan odaadással és lelkesedéssel, mint ahogy a Boris Godunovot énekeltem. A legnyomorúságosabb vidéki ripacs, a legszerényebb cirkuszi cserüregő a szívemhez nőtt, annyira szeretem a színházat. Hogyne töltene hát el mély fájdalommal, hogy legtöbb mai színházban unalom és szomorúság fog el.

Találkozás a világtörténelemmel

Saljapin, aki a cári opera legünnepeltebb színészévé emelkedett s aki a cár magánénekeséből a nép művészévé lett, gyakran áll szemtől-szembe a világtörténelemmel. Több ízben áll szemben Miklós cárral és a nagyhercegekkel. Tolstoj is meghívta magához hogy énekeljen nála. Dorgomijsky dala az öreg káplarról úgy meghatotta a nagy író, hogy kihuzta kezét övéből és Saljapin látta, hogy könnyecskéket dörzsöl szét a szemén. De az ének végén nem tapsolt. Sőt felesége, Sofia Nikolajevna, mihelyt módját ejthette, megkérte a művészt, hogy titkolná el, hogy észrevette Tolstoj könnyét, mert a gróf nem szerette, ha valaki tanuja volt elérzékenyülésének.

Gorkijhez kezdettől benső barátság fűzte Saljapint, hiszen maga is a nép gyermeke volt és a maga módján szintén nagy költő. Gorkijnál ismerkedett meg Leninnel is. Persze, akkor még sejtelve sem volt mivé nő a jelentéktelen fiatal szocialista.

Az 1905-ös zavargások alkalmával történt, hogy Saljapin egy este éppen akkor látogatta meg barátját, Gorkijt, amikor attól lehetett tartani, hogy a rendőrség Baumann merényletének leleplezése után mindenfelé házkutatásokat fog tartani és félt volt, hogy Gorkijt is letartóztatják, jóllehet teljesen távol állott Baumann vállalkozásától. Mégis elhatározták, hogy védekezni fognak és a költő lakását vagy tizenkét felfegyvert szocialista szállta meg. Ezek között volt Lenin is, akiről akkor Saljapin még tudomást sem vett. A fiatal szocialisták felkérték Saljapint, hogy énekeljen nekik. A művész a híres Dubinuskadalt is elénekelt nekik s művészetével enyhítette a feszült várakozás éjszakáját, amely különben minden baj nélkül telt el.

Hosszu évek teltek el és már a bolsevizmus uralkodott Oroszországban, amikor Saljapin az orosz cári opera kincsét érő díszleteinek megmentése céljából kihallgatást kért és kapott Lenintől. Mikor bemutatkozott neki a diktátor kimérten jegyezte meg, hogy már ismerik egymást és emlékeztette őt a Gorkijnál együtt töltött estére.

Volt azután találkozás Saljapinnal Trockijjal, Zinovjevvel és Kamenevvel is, sőt egyszer a Kremben lakó Biednyvel, a szovjet hivatalos költőjénél szembekerült Stalinnal is. Érdekes, amit emlékirataiban erről a találkozásról feljegyzett.

— Mikor először láttam Stalint, sejttem sem volt róla, hogy ura lesz majd Oroszországnak, de éreztem, hogy ez az ember a maga nemében egészen különös lény. Keveset beszélt, azt is erős kaukázusi hangsúllyal. De kurtán mondott szavaiban keménység volt. Beszédéből energia sugárzott. Az volt a benyomásom, hogy ez az ember nem érti a tréfát. Éreztem hogy amilyen nesztelenül surrant kaukázusi nemez-csizmájában, éppen olyan könnyedséggel tudna levegőbe röpködni akár a Megváltó székesegyházát, akár a posta és távirtda palotát. A hangjából, a tekintetéből, minden mozdulatából kiért ez. Nem volt elfajzott szörnyeteg, mindez veleszületett természetesség volt nála.

Saljapin és a bolsevizmus

Saljapin sose volt bolsevista. Egyáltalában nem érdekelte soha semmiféle politika, de mint emberre és művészre is, egyformán elviselhetetlenül nehezett rá a zsarnoki és esztelen elnyomás. Igen sokat nélkülözött. Egy kis lisztért, zsírtért játszott itt és amott. De kis gyermekei sokszor még a legszükségesebb tejhez sem jutottak hozzá. Valóságos lakoma volt, amikor Budienny tábornok és Vorosilov marsall kis zsák lisztet és füstölt hallal ajándékozta meg. Ilyenkor viszont az okozott neki kellemetlen érzést, hogy ő aránylag bőségben van, míg mások a jeg-

keservesebben nélkülöznek. Érdekes hogyan akarja Saljapin megmagyarázni a nem orosz számára érthetetlen bolsevista szellemet. Lényege szerinte a kiméletlen rohanás. Nem elégedett meg a fokozatos fejlődéssel. Hanem egyszerre akarta az eszmék és az intézmények Babel-tornyát felépíteni s ezért összeomlott a kezében minden. Egyszerre akart megsemmisíteni a proletariátuson kívül minden osztályt. Embertelen és kegyetlen volt elméletben éppen úgy, mint gyakorlatban.

— De talán a legszörnyűbb az egész uralomban — írja Saljapin — az, hogy egy kicsinyes türelmetlenségből és buta fenhéjazásból összetett kispolgári szellemmel fertőzött meg mindent. Az orosz regények összes obszcurus kispolgári típusai testté válnak jelentkezők és hódolattal borultak le Lenin előtt. Ezeknek a szemében, minden ami szép, jó, emelkedett és művészi volt, ellenforradalmat jelentett. Egyetlen céljuk volt, a teljesen automatikus, gépi lényt a robot-embert kitenyészteni, aki idézni tudja Lenint, úgy beszél, mint

Stalin az Internacionálét éneklés ha kell, habozás nélkül törí be a másik ember koponyáját.

Abban a világban, ahol ez a szellem vált urrá, természetesen lehetetlen volt megvalósítani Saljapin legszebb álmát, amelyen egész életében odaadással csüngött, amelyért annyit dolgozott s amelynek terveit is apróra kidolgozta. Erről az eszményi színházról ezt a felfogást vallotta Saljapin:

— Az igazi színház nem individuális alkotás, hanem kollektív mű, amely minden rész legteljesebb összhangját követeli meg. Ilyenféle teljesen összehangolt kísérletnek tartottam D'Annunzio misztériumát, a Szent Sebestyén vértanuságát, amelyben minden művészet egyesült a dráma teljes hatása kedvéért.

— Arról álmodoztam, hogyha nyugalomba vonulok, körülveszem magam tehetséges fiatal emberekkel. Közlöm velük minden tapasztalatomat, beléjük lehelem azt a rajongó és alázatos szeretetet amelyet a színpad iránt éreztem. Énekesekből, színészekből, zenészekből és más művészekből lelkes csoportot akartam szervezni s az elvonultság nyugalomban dolgozni velük az eszményi színház megteremtésén. Van a Krim-félszigeten a tenger mellett egy magányos szikla, Puskin-sziklának hívják. Ezen a sziklán skartam magányos kastélyt építtetni a művészeknek. Meg is szereztem a sziklát és egy művészt megbíztam a tervek elkészítésével...

De a kastélyból csak a terv készült el. A bolsevizmus örökre szétépte Saljapin nagy művészalmát. A művészek vára légvár maradt.

Később, évek múlva Saljapin egy angol illusztrált lapban egy gyönyörű kastély fényképét pillantotta meg, ezzel az aláírással:

Ez az a kastély, amelyet a szovjet kormány Saljapinnak ajándékozott.

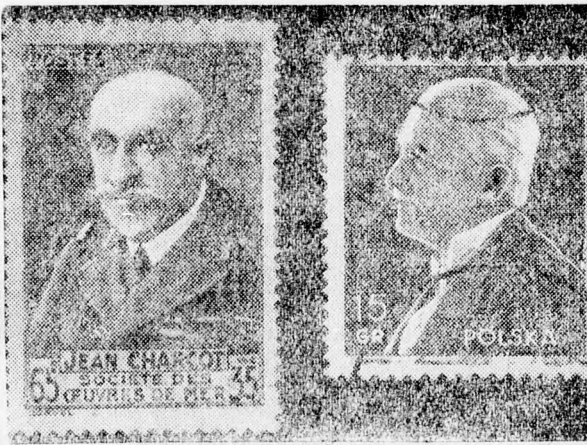
A fénykép azt a tervet mutatta be, amelyet Saljapin örökre álommá foszlott kastélyáról készítettett.

Kállay Miklós.

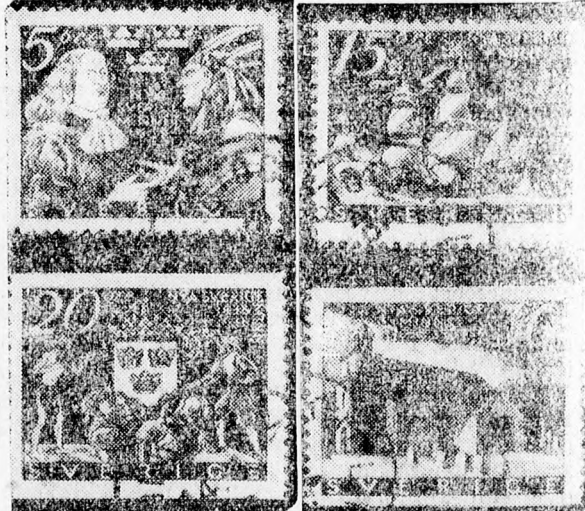
Egy — bélyegnél is kisebb biblia. 1895-ben adták ki azt az Új Szövetséget Angliában, az ott gyártott vékony papíron, amely bekköve is kisebb, mint egy bélyeg. Ennek a ritka érdekességű bibliának 860 oldalat van és nagyítóüveggel kitűnően olvasható.

BÉLYEGPOSTA

Két érdekes bélyegyet mutatunk be olvasóinknak.

A baloldali I. B. Charcot francia sarkkutató emlékére készült. Charcot hajója 1936-ban Izland szigete mellett 30 emberrel együtt elpusztult. Jobboldali képünk Moscocki, Lengyelország elnökéről készült új bélyegyet mutatja be. Ez a bélyeg 15 és 30 gr. kiadásban készült.

Amerikában a Delaware folyó partján háromszáz év előtt, 1638-ban alapították a svéd kolóniát. Ennek emlékére új postabélyegyet bocsátott ki a svéd posta, 5 öres, 15 öres, 20, 30 és 60 öres értékjegyekben.

TALÁLT PÉNZ

Írta: DALLOS SÁNDOR

Másnap volt nálunk, azt hiszem, édesapám névnapja. Abban az időben s falun az ilyesmik még nagy dolog volt, nagy ünnepség, tizenkét fogásos vacsora, sok bor, nagyszerű kedély s így esett, hogy az aznapi könnyűkezes hangulatban szokatlanul sok pénzt kasszáltam be: Négy esztendő lehettem akkor vagy öt, ezerkilencszázötöt írtak vagy hatot s a nagy anyagi bőségűtől úgy megrészegettem, hogy hirtelen nem is tudtam, mit csináljak a pénzzel. Mert mi minden kellett volna! Elsősorban is valami rendes szíjostor, mert arra már rég fáj a fogam, azon túl kifújható papírkönyvet is árultak nálunk akkoriban, az is vonzott, a legények viszont kis kerek, aranyozott brossokat viseltek akkoriban a kalapjuk mellett s amellé tűzték a virágot, hát egy darab ilyesmiből is jó lett volna, de kellett volna egy új csiga is, mert jó csigázó voltam, így hát, mint ahogy történni szokott a hirtelen vagyona csöppent embereknél, nem tudtam, mire költsem a pénzzel, závarban voltam a gazdagság előtt. De túl ezen hamarosan feltámadt bennem a tőkés ősi ösztöne: a vagyon biztosításának érzése is s egyszerre láttam, hogyha én most nekiszaladok a vágyaimnak s veszek ezt is, azt is, a vett holmi ugyan megmarad, hanem a további vágyak megvalósítását egyszersmindenkorra megöltem, mert elköltöttem a pénzt, amelyben a szép izgalom és a sok lehetőség aluszik. Egyszerre láttam én, hogy tőke nélkül nem ér semmit se az élet s úgy határoztam, hogy teaurdlok a pénzt. Evégből rejteket kerestem, mégpedig nem is egyet, hanem tíz darabot s tettem ezt nem is annyira a biztonság okából, hanem azért, hogy így akármerre járok is a ház tájékán, mindig meg lehet bennem a jó érzés, hogy csak ki kell nyujtanom a kezemet és mindenhonnan pénzt vehetek elő. Egyszerre és modern magyarázattal körülrítettem magam a vagyon biztonságával. Volt pénzem a dísznőből deszkájának egy repedésében, volt a padlás feljárója mögött, a farakás alján, egy gyufáskatulyában a kert sövénye között eltakarva, az éjjeli szekrényben, az ünnepi ruhámban, a nyári kamrában, a jó Isten tudja még hol, elég az hozzá, hogy egy krajcárnak már nem találok seholse rejtekhelyet, kihagyott a fantáziám, tehát az jutott eszembe, hogy ezt a krajcárt egy megjelölt helyen egyszerűen csak eldórom a földbe. Hát el is ástam. Volt a kerítésünkön egy beszegelt ajtó, az előtt az én játéktérem, harangláb, rajta mindenféle kondérok, üstök harangnak, hát oda a haranglából nem messze ástam én el gondolom még aznap az utolsó krajcáromat. Így sugárzott rám a tíz felé szétosztott tőke s — nagy dolog a kapitalizmus! — én azóta se voltam olyan biztos érzésű ember, mint akkor. Ugyannyira, hogy még jobb gyerek is lettem én ettől a nagy fölénytől. Anyám, aki a vendéglátás temérdek gondjával volt elfoglalva, számos tennivalója közt is észrevette a karakterváltozást s csodálkozott is: — Mi van teveled, kisfiam, hogy ilyen megdöbbenően rendes vagy?

Hát a tőkém volt az oka, most már megmondhatom. Emiatt nem tartottam ugyanis ilyennek, hogy a kutyákkal birkózzam, megüljek a szederfán, mert úgy-e, hogy iltett volna mindez egy pöffendő erejű és komoly nagytőzsdéshez, aki én akkor voltam? Nem igaz? Így hát azért némileg jó hatással is van az emberre a pénz, ámbar legnagyobb részét csupa szemét ragad az emberre tőle. No mindegy, mert ez már itt okoskodás.

Elég az hozzá, hogy eljött az este, engem új ruhába bujtattak s még mielőtt megérkeztek volna a vendégek és édesapám borotválkozott vagy ő is fekete ünneplőbe készítette át magát, a ház háta mögött anyám nagy titokban kikérdezte tőlem az ünnepi verset, amelyet vacsora közben voltam elmondandó. Főlényesen ment s egyben éreztem bensőmben, hogy zavar vagy belesülés pedig most nem lesz, mert úgy-e

nagyitőkés vagyok és azt csinálhatok, amit akarok.

A névnap vacsorán voltak nálunk vagy harmincan, apám barátai valamennyien a feleségeikkel, a Nándi bácsi például, akire világgosan emlékszem, a Katona Marci bácsi, aki kocsmáros volt, a Dobby Lajos, a legjobb basszushang a faluban, míg apám tenor volt, meg még sokan, akik közül nemigen emlékszem, csak Szöllőssy keresztapámra, mert a legnagyobb leánya, a Sári, óvodás pajtásom volt nekem s haditársam rengeteg duellumban. Nos, elmondtam a verset s emlékszem, igen jó vacsora volt, többek között mákos rétes, amit igen szerettem.

Hogy aztán mikor és hol és mire költöttem én el az én pénzeimet, azt nem tudom, bizonyos csak, hogy mániákus pénzgyűjtő lettem, pénzért nyúztam minden teremtetett lelket, más bevétel nem lévén s lassan annyi lett a rejtekhelyemen, hogy magam se igazodtam ki közöttük. Tehát nemcsak a tőkét száporítottam én, hanem az igazgatásom és parancsom alatt álló pénzügyeket is, amiből viszont kitérték, hogy mégis csak megrontott a pénz, mert nem tudtam betelni a külső jeleivel se.

Ennek idestova harminc esztendeje. Szép idő. A napokban odahaza voltam édesanyámnál s szokásunk nekünk, hogy ilyenkor legelőször mindig kimegyünk a temetőbe, mert édesapám ott aluszik már két éves öcsém mellett pontosan tíz esztendeje, s ahogy korosodom, s ahogy egyre jobban gyülekeznek az ősz szálak a fejemen, úgy mutogatom meg magam egyre erősebben és egyre alázatosabban a sírjának. Most is kimentünk s míg kiértünk s hogy ott a sírnál körültekintettem, szinte megdöbbenem a meglepetéstől, mintha valaki égi kéz a szívemre fogott volna, mert egyszerre egy nagy tisztánlátásban megláttam, hogy Szöllőssy keresztapámon kívül ott fekszik édesapám körül az egész névnapos vendégsereg hiánytalanul. Csaknem a meghívások rendjében, szépen besorolva az út mellett, mintha asztalnál, hosszan terített névnapos asztalnál ülnének valamennyien hajdani nagykedvűek.

— Ni csak, — mondtam önkéntelenül — lehetne teríteni.

De csak kiszaladt a számon véletlenül, olyan hasonlóság volt a harminc esztendővel ezelőtti névnap vacsora és a temetői rend között. S hogy mindezt láttam, jött a kényszer, igen, a forduló és becsületesen pártatlan végzet elől való menekülés íjedelme, hogy menjek ki Szöllőssy keresztapámhoz, aki a falu másik felén lakik s el is indultam hozzájuk, hogy lássak még valakit a gyermekkoromból annyi idő után.

Keresztapámékhöz úgy visz az út, hogy el kell menni az előtt a ház előtt, ahol születtem és gyerekeskedtem. Itt most, persze, idegenek laknak, mert nem a miénk volt a ház, csak béreltük, de még ha a miénk lett volna is, lehet, hogy elvitték volna az irtalmatlan idők, amelyek átmentek rajtunk.

Hát ahogy elmentem a ház előtt, arra lettem figyelmes, hogy a régi kerítésajtó körül, amelyet mi leszegelttünk, de amelyet most az új lakók megint megnyitottak, öt gyerek keményen hadakozik, olyan formában, hogy négy cibálja és üti-veri valamit az ötödiket, aki erősen és hathatósan védekezik.

— Mi baj, gyerekek? — kérdeztem tőlük

JELMONDAT MAGAMNAK HANS NÜCHTERN

Tudom Uram, az ellenségemet is azért adta, hogy meglássam magamat és nem azért, hogy örökre bennem égjen az ártó akarat.
A tőreket és a magot
A Te parancsodra rostálják az évek.
A tőrek elszáll,
de a magból kenyér lesz és élet.

Ford.: FARKAS JENŐ

Egyhetes kirándulások

PÁRISBA,

melyeket a

francia államvasutak hivatalos képviselője

rendez.

Indulás Bucurestiből minden szombaton.

Jelentkezéseket elfogad és információval szolgál az „EUROPA” Organizatia Națională Română de voiași turism irodái, így Oradeán a

Banca „Dacia”

Str. Regele Ferdinand No. 9.

a szülőházam előtt.

Hát akkor megmondták, hogy valami lelet miatt veszezszenek, amelyet gyermeki ásgátás közben ott lettek a megnyitott régi kerítésajtó körül s amelyet az ötödik gyermek, akét ütöttek, magának tartott meg és nem akart visszaadni. Azt mondták, valami igen régi pénz, még talán a törökvilágból való. Én csak álltam ott felettük, eszembe jutott valami s azt mondtam nekik:

— Mutassátok csak, gyerekek, a leletet, majd én eldöntöm a vitát.

Kicsit gyanakodtak, mert nem tudták, ki lehetek, én viszont igen, hogy ők kiknek a gyerekei, a gyerekekben azonban, aki megtartotta a leletet, mersz támadt, mert odajött és odaadta a pénzt:

— Tessék.

Nos, én megnéztem s az első pillanatra láttam, hogy a hirtelen támadt gyanúmnak igaza van: az én régi rézpénzem volt, amelyet vagyongyűjtési szándékkal elástam harminc esztendővel ezelőtt, mikor még a névnap ünnepelők éltek. Lám, ők már régen por s apámmal együtt földdel egyenlők, pedig emberek voltak, akiket, mondják, saját képének hasonlóságára jereztelt az Isten s ez a rongy anyag, ez a kétféle értékű bronzanyag túléltte őket, harminc év után megmutatkozik csorbítatlanul a napfényen, mindössze egy kis patinával magán s ha kiviszem magammal a temetőbe, időnkénti szemlélet tarthat sírokba röppent glédái felett azoknak, akik hajdanában uralkodtak rajta s akiknek annyi volt csak, mint egy patinás, csak — ha nem csak az emlékezetem — egy skatulya gyufa.

Igy néztem szembe a rézkrajcár tekintetében önmagam és a régi emberek történetével.

— Hát gyerekek, — mondtam — én igazságot ígértem nektek s ez az igazság így szól: Ez a rézpénz itt egy harminc évvel ezelőtti rézkrajcár, én ismerem, mert én ástam ide el. Ezt ötötök közt szétosztani, úgy-e, nem lehet. Hanem megveszem tőletek s mindegyiteknek 5 leüt adok ezért a rézpénzért. Vagyis összesen kaptok 25 leüt. Jó?

Igy megegyeztünk s megvettem a gyermekkori krajcáromat most harminc év után egy ezüstért. Letisztogattam a krajcárt, szép barna fénye lett s egész jól el lehetett rajta olvasni, hogy mikor verték, a dátumot: 1898.

Nos, hát csak ennyi az egész. Nem sok. De most van egy rézkrajcárom, amelyik engem már látott harminc évvel ezelőt is. Hát megtartom tiszteletben s majd ha meghalok, ráhagyom a fiamra, hogy az is hagyja majd a magára és így tovább, mint egy fotografiát az életről. Az emberletről, amely egész szépen és nyugodtan eljér egy krajcár korongján.

Ingyen vásárolhat!

MARKOVITS nődivatáruház **ORADEA,** Regina Maria tér

Május hó egyik napja egy pártatlan zsüri által, Dr. Hărăqus közjegyző közbejöttével ki lesz sorsolva.

A kisorsolt napon eszközölt vásárlások teljes összegét a cég készpénzben visszatéríti!!!

Itt az alkalom ingyen ruházkodásra!!!

Asszonyok dolga

A konyha körül

Székely rakottkáposzta

Veszünk háromnegyed kg cluji füstölt, husos sonkát, háromnegyed kg sertéslapockát és negyed kiló debreceni füstölt kolbászt. A kis szeletekre vágott szalonnát serpenyőben addig pirítjuk a karikákra vágott füstölt kolbással, míg a szalonna tükröző lett. A sertéslapockát kifejtjük, a csontját egy jól tetézett levestányérnyi savanyított hordós káposztával, amelyet már előzőleg kissé kimostunk, gyengén sózott vízben puhára főzzük. Közben egy csészényi rizet vízzel, egy kevés zsírral és sóval főzzük meg félpuhára és félretesszük, hogy kihűljön. 2-3 fej apróra vágott hagymát egy kanál zsírban megfuttatunk, adunk rá egy kávékanálnyi nemes, édes rózsapaprikát s jól összekeverjük az időközben gombára megdarált és megsózott disznóhussal. Most egy mély tűzálló edényt vagy hibátlan zománcú lábast zsírral kikenünk, adunk bele egy réteget a megfőtt és jól leszűrt káposztából, arra adunk egy réteget a kolbász- és szalonnaszeletekből, ezt a réteget meghintjük karikákra vágott, nem csipős zöldpaprikával, aztán adunk rá egy ujnyi vastag réteget a félig megfőtt rizsből és ezt jó vastagon beföldjük a vagdalt hússal. Ezt a rétegezést megismételjük az előbbi sorrendben, s ha a lábas megtelt, vagyis ha az anyag elfogyott, felülre káposztát adunk és leöntjük körülbelül félliter jó savanyú tejfellel. A sütőben 50-60 percig pároljuk. Edényestül egy tála borítva tehetjük asztalra.

Érdekes és szép magyaros díszítésű ruhákat mutattak be a budapesti Nemzetközi Vásáron.

Borjuszelet zöldborsóval párolva

75 deka borjucombot felszeletelünk, a husverőkalapáccsal megveretjük, gyengén megsózzuk, kissé meglesztezzük és a serpenyőben kevés, de forró zsírban hirtelen mindkét oldalán megpirítjuk. Legélszerűbb, ha egyenként vagy párosával pirítjuk meg a szeleteket, mert ha egyszerre sokat teszünk a zsírba, a hus nem pirul meg elég gyorsan és száraz lesz. A megpirított szeleteket egy másik megfelelő lábasba tesszük, a serpenyőben maradt zsírhoz adunk egy darabka vaját és öt deka apró kockára vágott angol-vagy cluji szalonnát, ha a szalonna a forró vajzsírban átlátszó, vagyis tükröző lett, meghintjük kevés liszttel, adunk hozzá vágott zöldpetrezselymet, majd feleresztjük csontlevesrel vagy vízzel, beleöntjük a megtisztított cukorborsót, izlésünk szerint megsóva, ráöntjük a lepirított borjuszeletekre, beföldjük és készre pároljuk. Tálaláskor egy-két evőkanál friss tejszínt keverhetünk a zöldborsóhoz. Megjegyezzük, hogy nem cukorborsóval készítetjük ezt az ételt, hanem másfajta zöldborsóval, melynek főzési időtartama tovább tart, mint a borjushusnak a párolása, akkor, hogy a hus tulságosan el ne puhuljon, ajánlatos a zöldborsót előbb kevés vízben félig megfőzni, vagy kevés vajjal megpárolni és aztán adni a borjuszeletekhez. Gombás rizs: 4 személyre veszünk 20 deka champignon-gombát, megtisztítjuk, hirtelen megmossuk, szeletekre vágjuk és darabka vajjal és zöldpetrezselyemmel megpároljuk, vagy egyszerűen megpirítjuk. Egy lábasba adunk 20 deka megmosott, hosszúszerű rizst, hozzáöntünk 4 és fél deci forróvizet vagy csontleveset, kellően só, 8 deka vaját, egy kis fej hagymát és a sütőben, forrástól számítva, 25 percig pároljuk s aztán összekeverjük a gombával.

Mákoskocka.

45 deka lisztből, 2 tojássárgájával, 1 egész tojással, késhegynyí sóval és a szükséges mennyiségű vízzel rendes tésztát gyúrunk. Majd cipóba alakítva vékonyra kinyújtjuk, először széles szalagokat s aztán kockákat vágunk belőle, lobogó sósvízben kifőzzük, hidegvízben lehűtjük és szitára öntjük, hogy a víz lecsurgjon róla. Egy vizespohárnyi vizet 6 parab kockacukorral felforraltunk, beleadunk 22 deka darált mákot, 3 deka örölt fehérmandulabélét, kevés reszelt citromhéjat, egy maréknyi tisztított mazsolát és egy evőkanálnyi mézet. Öblös tálba 4 deka vaját lekeverünk, hozzáadunk egy tojássárgáját, egy-két kanál friss tejszínt, aztán a máktölteket és a kockatésztát. Ha mindezt szépen összekevertük, hozzáadunk 2 tojásfehérjének a habját és egy megfelelő, vajjal kikent és darált mandulával kihintett lábasban vagy zománcos tepsiben a sütőben laasan megsütjük. Kiborítva vagy tálalástól jól megcukrozva tesszük az asztalra.

Könnnyű csokoládélepeny.

7 deka vaját 21 deka cukorral és 8 tojássárgával öblös porcellántálban habosra keverünk, aztán adunk hozzá 15 deka héjastól megdarált mandulát, kevés narancs- és citromhéjat, 28 deka reszelt csokoládét és ha mindezt jól összekevertük, a nyolc tojás habját is hozzávegyítjük. Zsírral kikent és liszttel kihintett tepsiben laasan megsütjük, majd kihűtve, szeletekre vágjuk és cukrozott tejszinhabbal tesszük asztalra.

Sziklakert

Japánban a sziklakert ósidők óta divat és ez Anglián keresztül nálunk is mindjobban tért hódít. Régi formájában már nagyapáink is ismerték, de az akkori sziklakertekkel szemben ma sok eltérést találunk.

A sziklakert lehetővé teszi, hogy a rendelkezésre álló néhány négyzetméteres területen a legkülönbözőbb növényekben gyönyörködhesünk. Az avatatlan virágkedvelő nem is sejtí, hogy a sziklakerti növények mily nagy választékban állanak rendelkezésére. A növénygyűjtők a földkerekség hegysegeiből évtizedek óta számos sziklanövényt hordtak össze. Ezek a növények az új helyükön valóságos élniakarással alkalmazkodnak.

A sziklakert szépségét a növényflóra emeli. Micsoda elragadó már csak formájában is a Saxifraga. Ezen családhoz tartozó csak egy-néhány fajtából is micsoda hatalmas sziklakertet lehetne beültetni. Ki ismeri a párnát képező Arenariát, a ragyogó szimpompájú Aubretiat és Alyssumot, amelynek virágzózártában a levelek szinte elűnnek. Hihetetlen mély szárazságtűrő a Sempervivum. Ki tudná ecsetelni a törpe halványkék harangvirág bűbáját. A sziklakertben teljes pompájában tündöklő a Plox, a vadsegfű, a kora tavasszal nyíló Primula, valamint a gumós és hagymás növények, mint az Iris, Cyclamen, Eranthis hiemalis Crocus. De a felsoroltakkal közel sincs kimerítve a számbajöhető növények névsora.

A sziklakertben leginkább alacsony növényeket ültetünk, amelyek csak nagyobb színtűtökben hatásosak. Virágzó szönyeget, más színt, de egy időben virágzó növényekkel tarkíthatjuk. A szabályosságot kerülnünk, mindig a természetes hatásra törekedjünk.

Hogy a sziklakert egyik sarkába kora tavasszal virágzó növényeket, egy másik sarkába nyáriakat vagy ősziakat ültetünk-e, ez izlés dolga. Mindenesetre az aranyközéput vezet a legegyszerűsített eredményhez.

A sziklakerti növények virágzása főleg a tavaszi és kora nyári hónapokra esik, ezért különböző örökzöld és lombleveles cserjefélék törpe változatai: a tarkalevelű Evonymus, a piros boggyós fényes levelű Cotoneaster, az alacsony Spyraea, az elterülő Lonicera fokozza a hatást.

A sziklanövények talaj tekintetében nem igényesek, a növények legtöbbször a táperőben nem túl gazdag, könnyen átérésztő föld megfelel. A nyúpos fekvés fontos, mert a legtöbb sziklakerti növény napotkedvelő. Az árnyéket kedvelőket az északi irányban fekvő részre ültessük.

Varga László.

ITATÓSPAPÍR

Bizalmasod az itatóspapír
És életedben jó szolgál, hived.
Ő issza fel levelek végiről,
Hogy „sokszor csókol, örökké tied.”
Ő itat fel sok fontos dátumot
És őriz szavakat, meg neveket.
Üreg korodban a vén itatóst,
Mint emlékkönyvet, előveheted.

S míg nézed, botúzod és forgatod,
A multak kertjén elbolyong szived,
Tűnődsz: — Kinek is írtam valaha,
Hogy „sokszor csókol, örökké tied?”

K. TÓTH LENKE

Húsz év előtt halt meg Hollósy Simon, a baiaimarei művésztelep alapítója

Nehéz ma elmagyarázni, ki volt Hollósy Simon. Nem lehet róla izgalmas karrierregényt írni, pedig a lelke s élete állandóan tele volt a műalkotás örökkön lázban égő izgalmával. De nem lehet Hollósyról megírni a szokványos „művész-arcépet” sem, mert neki ezer arca volt, mint ahogy a lelke is ezer színű ragyogással fénylett. Ugy ille- nek, hogy mindenki tudja: ki volt Hollósy, ho- lott még a kortársai sem ósmerték teljesen s a tiszteletesség, a rendkívüli lélek nagysága előtt gyakran álltak elámulva. És ugyanekkor a ra- jongás szeretetével vették körül, amit megma- garázhat, hogy az igazi művészt csodálni s a valóban jó barátot szeretni nem nehéz.

Mégis, amikor húsz esztendővel ezelőtt, 1918 május 8-án, Técsőn meghalt, csak a magyar mű- vészet legnagyobbjai jelentek meg a temetésén: a végvonaglásban vergődő világháborús zürzavar- ban eltempult idegzetű közönség alig vette tudom- sául, hogy Hollósy, akinek a modern magyar művészet annyit, de annyit köszönhetett, nincs többé.

A nagy Mester azonban csak testi valóságá- ban szűnt meg élni azon a borús, esős, vérzi- varos tavaszi napon. Szelleme, művészi fantáziá- ja és baráti lelke itt maradt s a művészek nagy világ-családjá és a műbarátok kisdud csoportja soha nem szűnő rajongással őrzik emlékét.

Nem tulozunk, ha azt mondjuk, hogy Hol- lósy, mint művész és mint ember egyaránt pá- ratlan volt a maga nemében. Műveit jobban ós- merik Németország és Amerika műgyűjtői, mint a magyar közönség, de az a művésznemzedék, amelyik a nyolcvanas évek vége és a kilencszáz- tizes évek eleje között nőtt fel, tudása legjavát Hollósynak köszönheti. Amint a múlt század ele- jén Piloty müncheni iskolája, majd a hagyomá- nyos Bastien-Lepage korszak szinte el- kerülhetetlen nyomokat hagyott az európai kép- zőművészetben, úgy 1886-tól 1910-ig Hollósyt vette körül a művészek rajongó csapata és a Mester mély lelkét nagy tudását az orosz művészek épp úgy becsülték, szerették, mint a németek, fran- ciák, irlandiak vagy amerikaiak. S bár élete ja- varászatát Münchenben töltötte, nála magyarabb művész kevés élt; a német földön is megőrizte magyar érzését; színei fantáziavilága, szíve dob- banása magyar volt mindég s meghalni is hazai földbe tért meg.

Hollósy Simon 1857 február 2-án született Sigheten. Természetesen ő is Budapesten kezdte tanulmányait, de az ósdi recipe szerint dolgozó Főiskola őt sem elégitette ki. A merev tanítási rendszer alól Münchenben szabadult fel s már első képével, az 1885-ben festett „Tengerihántással” nagy feltűnést keltett a Műcsarnok tárlatán. Egy esztendő múlva, 1886-ban megalapította müncheni festőiskoláját s a Hollósy-műterem hamarosan fogalommá vált művészkörökben. Iskolát terem- tett maga körül, anélkül, hogy valaha is utánozó- lettek volna: s a magyar művészet új korszakát nyitotta meg 1896 május 6-án, amikor harminc főnyi piktorcsapatával bevonult Baiaimaraera, hogy megalapítsa az azóta világhírűvé vált művész- telepet.

Ámde a Hollósy festőiskolája nemcsak a műterem falai között volt, hanem mindenütt, ahol a növendékeivel együtt lehetett. A szabad- ban épp úgy, mint a kávéházak csendesebb zu- riban. Lebilincselő modorával, baráti közeledé- sével mindenkire mély hatást gyakorolt.

Érdekes és zseniális egyénisége, szenvedélyes és fordulatos beszéde különös varázssal voltak a fiatalokra és fanatikus híveket, — de természe- tesen fanatikus ellenségeket is — szereztek neki. Barátai és tanítványai élő, meleg farként vették őt körül szeretetükkel és épp oly forrón óhajto- ták a modern művészet diádlát, mint mesterük elősmertetését. Az újítók sorsát azonban Hollósy- nak is végig kellett szenvednie. Küzdelem volt az élete, becsületes törtétele, a meggyőződés erejével; s épp ezért folytonos beleütközés a régi, merev, konzervatív formák és színek híveibe. A sok aka- dály, a hivatalos részről tapasztalható meg nem

értés fogyasztotta életerejét és lelkesedését s tit- kon rágódó férget ültetett lelkébe.

Ez volt oka talán annak, hogy 1902-ben ki- vált a baiaimarei művésztelepből s Técsőn, szülő- helyéhez közel, alapított egy kisebb kolóniát. Müncheni festőiskoláját azonban csak a világhá- boru kitérősekor oszlatta fel s végleg Técsőn tele- pedett le.

A képeit — mint említettem — a magyar kö- zönség alig ósméri. München, Drezda, Berlin, Newyork, Philadelphia és Chikagó műgyűjtői őrzik legtöbb magyaros zamatu népeletképét s azok reprodukálási joga is német cég: a müncheni Hanfstaegel tulajdonában van. De azok a ma- gyar művészek, akik ma „beérkezetteknek” szá- mitanak, szinte kivétel nélkül a Hollósy iskola- ban nőttek fel, tőle tanulták a természet és a művészet szeretetét. És azt a meleg, baráti tónu- st, amit talán csak a Hollósy környezetében lehetett érezni s halála után húsz évvel egyre kevesebb található ebből a „tónusból”, még a művészek között is.

Igaz, hogy e húsz év alatt nagyot fordult az idő kereke s talán a mai generáció értetlenül is állna az ő különös szubtilis egyéniségével szem- ben. A nagy lelkek sorsa ez, hogyva égni, s ha kibobbant a láng és kihűlt a forrás, — améy-

Walter János

Isten képe a természetben

Ujabb, bővített és átdolgozott kiadás, sok képpel. Fűzve 110 lei.

Ez a könyv nemcsak Isten létét bizonyítja, hanem azt is, mennyire valótlan az a tudatos félrevezetésnek szánt megállapítás, hogy a tudomány és vallás nem fér össze. Aki Walter János érdekes és végig élvezetes könyvét elolvassa, csakis arra a végső következtetésre juthat, hogy igazi tudomány nem képzelhető el vallásosság nélkül, mert minden a dolgok végső okára. Istenre mutat. Nem is szólva az emberi test és értelem csodálatos építményé- ről és hámulatos struktúrájáról, a legegyszerűbb fűszálban vagy a csillogó hópehelyben is ott látjuk ragyogni a teremtő Isten végtelen nagyságát.

Megrendelhető: könyvosztályunknál.

nél oly sokan melegek, — az elfeledettség ma- gányában aludni örök álmat.

Mi, akik még jól emlékszünk Hollósy párat- lan egyéniségére s művei nagyrészt is ósmérjük, et nem muló szeretetünk koszoruját helyezzük a húsz esztendő técsői sírdombra.

Huzella Ödön.

KERESZTREJTVÉNY

19. (310.) szám.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
15						14					
15					16		17				
18				19	20		21			22	
25		24		25				26			
27			28	29				30			31
		32									
35	34		35					36			38
39		40			41		42		43	44	
45				46				47		48	
49			50					51	52		
55					54			55			
56								57			

Beküldendő: Vízszintes: 13, 32, 55. Függőleges: 1, 16, 37.

Beküldési határidő: május 19.

Vízszintes sorok:

1 Japán császári cím 7 Tropic is egóvi gazlo- madár. 13 Imád. 14 L. M. 1. 15 Szertartás 17 A-val nem ember. 18 Rag. 19 Etele fia. 22 Király idegen nyelven. 23 Vésza: Vörösmarty hűres dala. 25 Névutó. 26 Lószin. 27 Helyhatározó rag. 28 Sir. 30 Kötőszó. 31 Kettős mássalhangzó. 32 Köz- társaság Dél-Amerikában. 33 = 28. vízsz. 35 Nát- rium vegyjele. 36 Időhatározó. 37 Egyforma hangzók. 39 Erdei állat. 41 Képes. 43 Leány an- gelus fon. 45 Abrak. 46 Izeák fia. 48 Forlított rag. 49 Vissza: hangversenymű franciául. 51 Más helytartózkodás igazolása a büntett elkövetése- kor. 53 Halm. 54 Csokor. 55 Görög nezelep-

fő teteje. 56 Minden embernek van, megpedig szabad. 57 Zsidó húsvéti pászka.

Függőleges sorok:

1 Vértanu. 2 Bárgyu tudatlan, hülye. 3 He- verő lyuk. 4 Piacon kínálják. 5 Vissza: tó Afriká- ban. 6 Állatiakás. 7 Mese fele. 8 H-val mohame- dán Isten. 9 Turelem része. 10 Szeretni, latinul. 11 Béhelyez. 12 A görög mondák íthakai hőse. 16 A diákonusok diszöltönye. 20 Tiltó szó. 21 Betű- kiejtve. 24 Harevonal. 26 Józsién nevet. 29 Régi magyar szó. 30 Az egyik nem. 33 Virág. 34 Utód, leszármazott. 37 Vulkan. a Viktória-földön. 38 Nem kételkedik. 40 ...fakó! 41 Falusi megezőltetés. 42 Görög betű kiejtve. 44 Erdei állat. 46 Szasz- varos, híres egyetem. 47 Csecsemő. 50 Háromszög- lató! 52 Tó, franciául. 54 G. T. 55 Annyi mint rövidítve.

17. számú keresztrejtvényünk helyes meg- fejtése:

Visz. 1. és nyilirány: Győzelemről énekeljen napkelet és napnyugat. 12. Páfos. 15. Szeretet köteleke. 30 Innitzer. Függ. 14. Vanrooy. 17 Paul- haber. 39. Chaplin.

Helyesen megfejtették: Labud István, Derzsy Zoltán, Szeri Andor, Lázár Béla, Andrassy György, Fazekas Vera, Csibi Lenke, Kiss István, P. Darvas V.

A jutalomkönyvet Szeri Andor (Oradea) nyer- te, e.k.u.döttük

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg- meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — polgári árak!

LEGUJABB

A „Dopo Lavoro” szervezetek nagyarányú ünnepe Hitler tiszteletére

Roma város leadélutánja

Rómából jelentik: Péntek este a Borghese kert közepén lévő hatalmas Piazza di Sienna térségén a Dopo Lavoro szervezet nagyarányú ünnepeket rendezett Hitler tiszteletére. Utána Colonna herceg, Róma kormányzója a német birodalom vezére, valamint az olasz király és császár tiszteletére teát adott. A teára a német vendégeken kívül az olasz előkelőségek szűkebb körét is meghívták. Hitler a tea után ismét a Quirinálba ment.

A NÉMET BIRODALMI KORMÁNY HATÓSÁGILAG TAMOGATJA AZ AUSZTRIAI ZSIDÓK KIVÁNDORLÁSÁT.

Bécsből jelentik: A hatóságok elhatározták, hogy a zsidók Ausztriából való kivándorlását megengedik, sőt hatóságilag támogatják.

Van Ogael-Gildemeester, ismert hollandi emberbarát megbízást kapott Keppler államtitkártól, hogy szervezze meg a kivándorlók segítésére szolgáló mozgalmat. A holland emberbarát maga kérte fel erre a megbízásra a berlini kormányt. Az akció keresztülvitele a berlini kormány hozzájárulásával a zsidó irodákkal együttműködésben történik. Az akcióra eddig másfélmillió márka áll rendelkezésre. Ezt az összeget vagyonos zsidók adták össze. A kivándorlási irodát május közepén nyitják meg.

ták, hogy a zsidók Ausztriából való kivándorlását megengedik, sőt hatóságilag támogatják.

Olaszország semleges lesz, ha Anglia közép-európai háborúba keveredik

Mussolini Hitlerrel is közölte ezt az álláspontját

Párizsból jelentik: A Figaro londoni jelentése szerint Mussolini közölte az angol kormánnyal, hogy olyan közép-európai összeütközés esetén, melybe Anglia is belesodródna, Olaszország a semlegesség álláspontjára helyezkedne. A lap szerint olasz részről Hitlerrel is közölték Mussolininek ezt az álláspontját. Párizsban az általános vélemény az, hogy Mussolini és Hitler megbeszélései döntő jelen-

tősséggel bírnak a dunai helyzet kialakulására. A lapok egyrésze azt a reményt fejezi ki, hogy Mussolini mérséklő befolyását a megnyihülés érdekében veti latba. Az Excelsior szerint Párizs és London nem igyekezik meggyengíteni a német-olasz tengelyt. Célja csupán az, hogy Berlint és Rómát is bevonják az európai megbékélésre irányuló együttműködésbe.

Partenie Ciocron tábori püspök Oradeán

Oradea. Saját tud. Szombaton déli 12 órakor a bucuresti gyorsal városunkba érkezett Partenie Ciocron tábori püspök, Pacuraru és Stefanescu kapitány, tábori papok kíséretében. Az állomáson Popovici Nicolae görögkeleti püspök, Hariton Dragomirescu helyőrség parancsnok, Vasile Florescu ezredes-megyeifőnök, Constantin Constantinescu polgármester, valamint az egyházi és a világi hatóságok fogadták a tábori püspököt, akit Hariton Dragomirescu tábornok, helyőrség parancsnok néhány szóval köszöntött, majd Ness Teodor gimnáziumi igazgató az országörök nevében üdvözölt. Az állomásról a görögkeleti katedrálisba hajtottak, ahol a tábori püspök szentmisét mutatott be. Délben két órakor Popovici Nicolae görögkeleti püspök látta vendégül dr. Partenie Ciocron. Az ebéden Dragomirescu tábornok, helyőrségparancsnok, a prefektus és a polgármester is részt vettek. A délután folyamán a tábori püspök udvariassági látogatásokat tett a városban, este pedig a görögkeleti papok közös vacsoráján vett részt.

Magyar népkisebbségi írók találkozója Pécsen

Pécsről jelentik: Az egyetem kisebbségi intézete május 12-én kisebbségi kultúrnapot rendez. Az előadók között szerepel dr. Oberding József György cluji gazdasági szakíró, Marton András nagybecskereki bankigazgató és Vargha Imre, a szlovenszói magyar kultúregyesület körzeti titkára. Este a pécsi Nemzeti Színházban irodalmi díszelőadás lesz, amelyen Nyirő József most készülő regényének egy részét olvassa fel. Felépnek még rajta kívül Kiss Jenő, transsylvaniai fiatal költő, Rácz Pál szlovenszói és Cziráky Imre vajdasági költők. Ezenkívül a magyarországi gazdasági és irodalmi egyesületek több tagja szerepel a műsoron.

Pillanattfelvételek a hétfőn este záruló budapesti Nemzetközi Vásárról

Budapestről jelentik: Akinek rövid az ideje az a vásárnak csak a legerdekesebb részleteit akarja egy-egy pillanatra megtekinteni. Utmutatója a tömeg, amely ott nyüzsgő a legsűrűbben, ahol a legnagyobb szenzációk vannak.

Bréma kikötő város miniatűr mása. Vonatok ropognak a parányi sínek, hajók siklanak a víz tükörén, gőzdaruk bombóznak, ott döbög a világkikötő egész eleven élete az ámuló szem előtt. Abesszinia déli gyümölcse, terményei, az abessziniek primitív fegyverei és remekbe készült népművészeti, bőr- és vesszőből fonott dísz tárgyai az olasz pavilonban. Oriási divatrevü színház. Mesezép mannekeneken tündérszép ruhacsodák. A nézőközönség elájulnak a gyönyörűségtől. Hatalmas vendégül az, amelyik a párizsi kiállítás az egész világot meghódította a magyar konyhának. Hallatlan élvezettel esznek-isznak a vendégek. Fílléres kóstolók minden elképzelhető finom falatból, jófajta italból.

Ni, fenn az égen gépmadár huz el. Sétarepülő nézik a nyüzsgő vásárt felülről. Itt lenn a kiállított legfantasztikusabb repülőgépcsoportok bamulják. Az Iparcsarnokban a nehézsúlyú gépkolozsuszok dübörögnek. Oriások dicsérik bennük az alkotó ember nagyságát. Amott a fény és a hang kapott pavillont: millió színekben felvillanó fényeket ismernek itt meg a nézők és azt, hogy hogyan lesz a rádió elektromos hullámjából — hang.

Igy lehetne ezt folytatni köteteken át, hiszen 1700 a kiállítók száma! És a szédületes versenyben mindenki tudásának és munkája eredményének legjavát adja. Hát csak természetes, hogy mindenki elragadtatással távozik a vásárról és minden látogató napokig tud még nagy lelkesedéssel beszélni az ott látottakról.

A vásár visszavonhatatlanul május 9-én este 7 órakor zárul

Éhségstrájk a sopron-környéki bányákban

Sopronból jeletnik: A brennbergi bányászok éhségstrájkja tovább tart. Háromszáznegyven munkás tartózkodik lenn a bánya mélyében és a strájkolók száma óráról-órára emelkedik, mert időnként 20 embert le kell küldeni a munkálatok elvégzésére és ezek odalent szintén csatlakoznak a strájkhoz. Még az éjszaka folyamán a helyszínre érkezett a bánya-kapitányság vezetője, de kijelentette, hogy addig nem hajlandó tárgyalásokat kezdeni, míg a bányászok az éhségstrájkot abba nem hagyják. A bányászok ugyanis azt mondták, hogy addig nem adták fel a strájkot, míg követeléseiket nem teljesítik. Emiatt a tárgyalások még eddig nem indulhattak meg. A bányagazgatóság azt állítja, hogy a strájknak politikai színe van, mert a bányászok — szerinte — jól keresnek. A bányászok viszont hangoztatják, hogy a strájknak semmi politikai célja nincs, tisztán csak bérmozgalmról van szó.

Arcárhirdetések

Egy szó ára 3 lel, vastagabb betűvel 6 lel. „Cim a kiadóban” további 10 lel. Allástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény. — A legkisebb hirdetés díja 30 lel. — Az első szót minden esetben vastag betűvel szedi a nyomda.

Adás-vétel

Jó
karban lévő használt fürdőszoba berendezést keresünk. Cim: Rudolf Moese hirdetőiroda, — Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 13. szám.

Eladó
két lakásos szök üzletes ház 90.000 leiert szénapiac közelében. — Oradea, Racovita 14. Retul Comendantutului

1 nagy
szárnyasajtó tokkal együtt eladó. Oradea, Str. Nicolae Zsiga 50.

Redőny
és portál eladó. Megtekinthető Oradea, Piata Regina Maria 3. II. em. a délutáni órákban.

Eladó
antik kredenc, nagyasztal, tükrös trimó előszoba fal, többféle butor darab. Oradea, Parcul Carmen Sylva 6.

Különféle

Megbízható
mindenes szobalány azonnalra fölvetetik. — Oradea, Baritiu 4. szám Pintér.

Mindenesleányt
jó bizonyítvánnyal keresek elsőjére. Oradea, Str. Ep. Pavel 17.

Rózsaszín
leányszoba otcson eladó. Oradea, Str. Vasile Conta No. 20.

Alkalmazás

Piatál
intelligens nő, házvezetőnőnek elmenne piatánára, vagy kis családkhoz vidékre. Cim: Oradea, Erdel. Nistru-lui 10. szám.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.

Családos

kovácsmester állást keres szakmájában vagy zép mellett. Cim: Kiss Imre kovacs, Dámne-Ivaneş, jud. Ciuc.

Lakás

3 vagy 2 szobás lakás
complett kiadó azonnal Oradea, Str. Principele Mihai 6.

Egy
és kétszobás lakás kiadó. Cim: Oradea, Str. Codrilor 11. szám.

Butorozott
szoba azonnal kiadó, esetleg butor nélkül is. Oradea, Str. Vlahuta 22

Fűszerüzlet
berendezéssel azonnal kiadó. Oradea, Strada Averescu 37. szám.

Magánház
uj, 2 szobás, fürdőszobával, kerttel, villany és vízszolgáltatással, csatornával, eladó. — Oradea, Str. Bălcescu 23-a.

Egy
utcai szoba, konyha, spajz kiadó. Oradea, N. Zsiga 50. szám.

Egy
szépen butorozott különbejáratu szoba a Carmen Sylva park mellett kiadó. Ertekezhetni: Oradea, Piata Creangă 5. délután 2-4-ig.

Kiadó
ujjonnan épült modern egyszobás fürdőszobás komfortos lakás június 1-re. Ugyanott használt fedőcserep, ajtó, ablak eladó. Oradea, Str. General Holban 22.

2 szobás
utcai lakás azonnal kiadó. Oradea, Str. Petru Hares No. 7. Ertekezni: Str. Negruzzu 18.